

การวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในสื่อการเรียนรู้อังกฤษ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ
พฤษภาคม 2554

การวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในสื่อการเรียนรู้อังกฤษ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ

พฤษภาคม 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในสื่อการเรียนรู้อังกฤษ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ
พฤษภาคม 2554

พิมพ์พร พึ่งพระ. (2554). การวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในสื่อการเรียนรู้อังกฤษ
ภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 . สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะ
ภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ปรึกษาสารนิพนธ์: รองศาสตราจารย์ เฉลียวศรี พิบูลชล.

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏใน
หนังสือแบบเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและ
วัฒนธรรมในสื่อการเรียนรู้อังกฤษ (หนังสือแบบเรียน คู่มือครู และซีดี) กับมาตรฐานการ
เรียนรู้ในสาระที่ 2: ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ของ
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้ทราบว่าหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่มมี
การนำเสนอเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมด้านใดและมากน้อยเพียงไร และความสอดคล้องของ
เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในสื่อการเรียนรู้นี้แต่ละชุดกับตัวชี้วัดในมาตรฐานการเรียนรู้
ด้านภาษาและวัฒนธรรมตามที่หลักสูตรกำหนด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ สื่อการเรียนรู้อังกฤษ
ภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษาตามบัญชีกำหนดสื่อการเรียนรู้อังกฤษ
สำหรับเลือกใช้ในสถานศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปี
การศึกษา 2553 จำนวนทั้งหมด 7 ชุด ได้แก่ สื่อการเรียนรู้อังกฤษ Elevator1 สื่อการเรียนรู้อังกฤษ Icon1 สื่อการ
เรียนรู้ Mega Goal4 สื่อการเรียนรู้อังกฤษ My World4 สื่อการเรียนรู้อังกฤษ Success1 สื่อการเรียนรู้อังกฤษ Upstream
และ สื่อการเรียนรู้อังกฤษ World Club1 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษา
และวัฒนธรรม เกณฑ์ความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมกับตัวชี้วัดตามมาตรฐานการ
เรียนรู้ที่ 2.1 และ 2.2 สาระที่ 2: ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
(ภาษาอังกฤษ) ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าร้อยละของความถี่ของเนื้อหาทางภาษาและ
วัฒนธรรมในแต่ละหมวดหมู่ที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่ม และความสอดคล้องของเนื้อหา
ทางภาษาและวัฒนธรรมกับตัวชี้วัดตามมาตรฐานการเรียนรู้ในสาระที่ 2: ภาษาและวัฒนธรรม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. หนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษทั้ง 7 เล่มที่ใช้ในการศึกษามีความถี่ในการนำเสนอเนื้อหา
ในหมวดหมู่วัฒนธรรมเชิงข้อมูลที่ค่าร้อยละ 47.92 และ หมวดหมู่วัฒนธรรมเชิงพฤติกรรม ที่ค่าร้อยละ
41.52 และหมวดหมู่วัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผลที่ค่าร้อยละ 10.55 ตามลำดับ
2. สื่อการเรียนรู้อังกฤษทั้ง 7 ชุด มีการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดที่ 1 และ
2 ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่ 2.1 และ 2.2 ของสาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
ในงานวิจัยนี้ เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่มมีปริมาณไม่
เท่ากันซึ่งอาจมีผลต่อปริมาณความถี่ที่นำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

AN ANALYSIS OF LANGUAGE AND CULTURAL CONTENT IN MATTHAYOMSUKSA 4
ENGLISH LEARNING MATERIALS

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Arts Degree in Teaching English as a Foreign Language
at Srinakharinwirot University

May 2010

Pimpaporn Puengpra. (2011). *An Analysis of Language and Cultural Content in Matthayomsuksa Four English Learning Materials*. Master's project, M.A. (Teaching English as a Foreign Language). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor: Assoc. Prof.Chaleosri Piboonchol.

The purposes of this study were to analyze the language and cultural content presented in Matthayomsuksa Four English textbooks in order to find out the frequency and to find out the alignment of the language and cultural content in each learning material (the textbook, the teacher's manual and the CD's) with the Learning Standards 2.1 and 2.2, Strand 2: Language and Culture in Basic Education Core Curriculum B.E. 2551. The sample of this study were 7 sets of Matthayomsuksa four English learning materials The textbooks were: Elevator1, Icon1, Mega Goal4, My World4, Success1, Upstream, and World Club1. The instruments used in this study were the language and cultural content analysis table and the alignment analysis table. The language and cultural topics recommended by the 3 specialists in Foreign Language Teaching (Brooks. 1964; Finocchiaro; & Bonomo. 1973; and Chastian. 1971) were used as a guideline for the research tools. The data were collected from the language and cultural contents presented in the textbooks. The percentage was applied to represent the frequency of the language and cultural content.

The results reviewed that:

1. The percentage of language and cultural content presented in the seven English Textbooks was the information category at 47.92%, the behavior category at 41.52% and the achievement category at 10.55% respectively.

2. The language and cultural content presented in all learning materials were in line with the indicators of the Learning Standards 2.1 and 2.2, Strand 2: Language and Culture, Foreign Language Learning Area (English Subject), Basic Education Core Curriculum, B.E. 2551.

Nevertheless, it is noted that the language and cultural content s were analyzed based on the quantity of content in which the difference in number of pages and units might probably affect to the result of this study.

ประกาศคุณประการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีจากความเมตตาและความกรุณาอย่างยิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ เฉลียวศรี พิบูลชล อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ซึ่งกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ
ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ แก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา และยังเป็นแบบอย่างของอาจารย์ที่ทุ่มเท
ให้กับศิษย์และทำงานอย่างไม่เหน็ดเหนื่อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ
โอกาสนี้ กราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.อัญชลี จันทรเสม อาจารย์ ปิยวรรณ กุลมัย และอาจารย์
ดร. พณิตา กุลสิริสวัสดิ์ ซึ่งกรุณาเป็นกรรมการสอบสารนิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านแห่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ได้ประสิทธิ์
ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้วิจัย รวมถึงผู้เขียนบทความ หนังสือและตำราทุกเล่มที่
ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่านแห่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ได้ให้บริการและให้
คำแนะนำเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอโน้มรำลึกถึงพระคุณอันยิ่งใหญ่ของบิดา มารดา ครู อาจารย์และผู้มี
พระคุณในชีวิตทุก ๆ ท่านที่ให้การสนับสนุน ให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ และได้ปลูกฝังคุณงามความ
ดีและความมานะ อดทน ให้ผู้วิจัยมีความรู้จนประสบความสำเร็จในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้

พิมพ์พร พึ่งพระ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของกาวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
คำถามงานวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสือเรียนและการวิเคราะห์หนังสือเรียน.....	13
ความหมายและลักษณะของหนังสือเรียน.....	13
ความสำคัญของหนังสือเรียน.....	13
ลักษณะและเกณฑ์การคัดเลือกหนังสือเรียนที่ดี.....	14
วิธีวิเคราะห์หนังสือเรียน.....	18
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม.....	19
ความหมายของวัฒนธรรม.....	19
ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรม.....	20
วัฒนธรรมกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ.....	22
หัวข้อวัฒนธรรมที่ควรสอนแก่ผู้เรียนภาษาต่างประเทศ.....	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
วิธีเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล.....	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	48
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	48
วิธีดำเนินการวิจัย	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
สรุปผลการวิจัย	49
ข้อจำกัดงานวิจัย	52
อภิปรายผล	52
ข้อเสนอแนะ	56
บรรณานุกรม.....	58
ภาคผนวก.....	64
ภาคผนวก ก.....	65
ภาคผนวก ข.....	72
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	75

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงความถี่และค่าร้อยละของเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียน ทั้ง 7 เล่ม	43
2 แสดงค่าร้อยละของเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่ม ...	45
3 แสดงความสอดคล้องของเนื้อหาทางวัฒนธรรมกับตัวชี้วัดที่ 2.1.1	46
4 แสดงความสอดคล้องของเนื้อหาทางวัฒนธรรมกับตัวชี้วัดที่ 2.1.2	47

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารของมนุษย์ที่สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสังคมและวัฒนธรรมเข้าด้วยกัน ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาอื่นเพิ่มเติมจากภาษาแม่จึงเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนในการที่จะช่วยทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้น อีกทั้งยังสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสาร ศึกษาหาความรู้ และเข้าถึงแหล่งข้อมูลต่างๆ รวมไปถึงการประกอบอาชีพในชีวิตประจำวันอีกด้วย

ภาษาอังกฤษถือว่าเป็นภาษาสากลที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกันอย่างกว้างขวางทั่วโลก ประเทศใดมีพลเมืองที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพถือว่าเป็นประเทศที่ได้เปรียบในการพัฒนาในด้านต่างๆ อาทิเช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านเทคโนโลยี ด้านการศึกษา รวมถึงการแสวงหาและเข้าถึงแหล่งความรู้ต่างๆ ผู้ที่มีความรู้ภาษาอังกฤษก็ย่อมก่อให้เกิดความสามารถและประโยชน์แก่ตัวเองในหลายๆด้าน เช่นสามารถสื่อความต้องการกับชาวต่างชาติได้ และยังใช้ภาษาอังกฤษในการถ่ายทอดความรู้สึกลึกซึ้งนึกคิด ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ที่มีความรู้ภาษาอังกฤษมีโอกาสประสบความสำเร็จในการดำรงอยู่ในสังคม รวมถึงความสำเร็จในหน้าที่การงานและความสำเร็จในชีวิตที่สูงขึ้น

จากความสำคัญของภาษาอังกฤษที่กล่าวมาจึงเกิดความจำเป็นที่จะต้องมีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย กระทรวงศึกษาธิการซึ่งรับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาพื้นฐานได้พัฒนาและปรับปรุงทางการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อให้ได้มาซึ่งวิธีที่ให้ผลดีที่สุดที่จะทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษ โดยเป้าหมายของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในหลักสูตรการศึกษาพื้นฐานคือ คาดหวังว่าเมื่อผู้เรียนเรียนภาษาต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนจะมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ เพราะการเรียนภาษาต่างประเทศช่วยให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์กว้างไกล และเกิดความมั่นใจในการสื่อสารกับชาวต่างประเทศ (คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ. 2551) และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว หลักสูตรได้กำหนดให้ใช้แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) ซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร และให้ความสำคัญกับความเข้าใจในปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา เพราะการได้เรียนรู้และเข้าใจถึงความแตกต่างของภาษาและวัฒนธรรม ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีของเจ้าของภาษานั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงองค์ความรู้ต่างๆได้ง่ายและกว้างขวางขึ้น มีประสิทธิภาพในการเรียน

ภาษาอังกฤษมากขึ้น และใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสม ถูกต้องตามกาลเทศะ รวมถึงมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตกว้างไกล (ญาดา คุ่มแก้ว. 2531; จารุมาลย์ ตรีมาศ. 2538; ธัญญวัตร ตรีเนตร. 2551; กระทรวงศึกษาธิการ. 2552)

ภาษาและวัฒนธรรมนับเป็นพฤติกรรมทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้งและยากที่จะแยกออกจากกันได้ กล่าวคือภาษาเป็นมรดกทางสังคมที่มีโครงสร้างอยู่บนขนบธรรมเนียมประเพณีทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อ รวมทั้งเป็นเครื่องมือที่ช่วยถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกนึกคิด (Lado. 1968: 28; Brown. 2000: 117; Seelye. 1993: 10) ผู้เรียนที่มีความเข้าใจในสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาย่อมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผู้เรียนที่ไม่มีความเข้าใจในสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และถ้าขาดความเข้าใจในเรื่องของกาลเทศะในการสื่อสาร ผู้เรียนจะไม่สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเห็นได้บ่อยครั้งว่าแม้ผู้เรียนจะมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารสูง แต่ก็มีได้ประสบความสำเร็จในการสื่อสารทุกครั้ง เพราะไม่สามารถเข้าใจความต้องการที่แท้จริงระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารได้ เนื่องมาจากการขาดความเข้าใจในวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาดังนั้นหากผู้เรียนมีความเข้าใจในด้านวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาแล้ว ผู้เรียนจะสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

จากความสำคัญของวัฒนธรรมในฐานะปัจจัยหนึ่งที่น่าไปสู่ความสำเร็จในการสื่อสาร จึงมีการกำหนดให้หัวข้อการเรียนภาษาและวัฒนธรรมเป็นหนึ่งในสี่สาระหลัก (strand) ของสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อันได้แก่ ภาษาเพื่อการสื่อสาร ภาษาและวัฒนธรรม ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มเรียนรู้สาระอื่น และภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนโลก โดยในส่วนของภาษาและวัฒนธรรมได้แบ่งออกเป็น 2 มาตรฐานการเรียนรู้ ได้แก่ 1) เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและการนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ และ 2) เข้าใจความเหมือนและแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างมีวิจารณญาณ ทั้งนี้โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศและใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ รวมถึงการแสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 221)

หนังสือเรียนอาจเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ครูไม่ได้สอนเนื้อหาทางวัฒนธรรม นอกเหนือจากการที่ครูขาดความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมตะวันตก (ดวงพร หนูพงษ์. 2548: 4-5) เพราะหากหนังสือเรียนไม่ปรากฏเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่ชัดเจน ก็เป็นสาเหตุที่ครูจะเลี่ยงการสอนในเนื้อหาวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ทั้งนี้ปีการศึกษา 2553 นับเป็นปีแรกที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มีผลบังคับใช้ทั่วประเทศ โดยกระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายการเลือกสื่อการเรียนการสอนเสรี แต่จะมีการควบคุมคุณภาพโดยหนังสือของสำนักพิมพ์เอกชนที่นำมาใช้ใน

สถานศึกษาจะต้องผ่านการตรวจประเมิน รวมถึงฉบับของสำนักพิมพ์เอกชนที่ผ่านการประกันคุณภาพ โดยผู้ผลิต ตามบัญชีที่กำหนดสื่อการเรียนรู้สำหรับเลือกใช้ในสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปีการศึกษา 2553 จากความสำคัญของการเรียนรู้ วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาซึ่งถือเป็นปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการสื่อสารของผู้เรียน ภาษาต่างประเทศ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าหากได้มีรายละเอียดของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมในหนังสือ เรียนแต่ละเล่มว่ามีเนื้อหามากน้อยเพียงใด รวมถึงความสอดคล้องของเนื้อหาทางวัฒนธรรมกับ หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ก็จะเป็นประโยชน์ต่อครูในการใช้เป็น แนวทางในการเลือกหนังสือเพื่อทำให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน อันส่งผลต่อเจตนาของหลักสูตรใน การที่จะให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาต่างประเทศ และใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารได้ รวมทั้งเข้าถึงองค์ความรู้ต่างๆ ได้ง่ายและกว้างขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 220)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏ ในสื่อการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของสำนักพิมพ์เอกชนที่ผ่านการประกัน คุณภาพโดยผู้ผลิต ตามบัญชีที่กำหนดสื่อการเรียนรู้สำหรับเลือกใช้ในสถานศึกษา ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และได้รับใบอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษา ในปี การศึกษา 2553 จำนวนทั้งหมด 7 ชุด และวิเคราะห์ความสอดคล้องกับตัวชี้วัดของมาตรฐานการเรียนรู้ สารที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) เพื่อจะได้ทราบว่าหนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษแต่ละเล่มนั้นมีการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมมากน้อยเพียงใด และสอดคล้องกับตัวชี้วัดของมาตรฐานการเรียนรู้หรือไม่ ซึ่งผลการวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลให้ครูผู้สอนจะได้ ใช้เป็นแหล่งความรู้ในการพิจารณาเลือกใช้สื่อการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษที่เหมาะสม และเป็น ประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. วิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 4 ฉบับของสำนักพิมพ์เอกชนที่ผ่านการประกันคุณภาพโดยผู้ผลิต และได้รับอนุญาตให้ ใช้ในสถานศึกษาตามบัญชีที่กำหนดสื่อการเรียนรู้สำหรับเลือกใช้ในสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปีการศึกษา 2553
2. วิเคราะห์ความถี่ของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมในแต่ละหมวดหมู่ ของหนังสือ แบบเรียนแต่ละเล่มว่ามีปรากฏมากน้อยเพียงใด
3. ศึกษาความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในสื่อการเรียนรู้วิชา ภาษาอังกฤษแต่ละชุดกับตัวชี้วัดของมาตรฐานการเรียนรู้ สารที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระ

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ความสำคัญของการวิจัย

เพื่อเป็นข้อมูลให้ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษได้ทราบถึงเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในสื่อการเรียนรู้อังกฤษแต่ละชุดว่ามีเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมมากน้อยเพียงใด และความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งจะเป็นแนวทางแก่ครูผู้สอนในการคัดเลือกหนังสือแบบเรียน รวมทั้งในการนำเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่สอดแทรกในสื่อการเรียนรู้อังกฤษไปบูรณาการกับเนื้อหาภาษาที่เหมาะสมกับคุณสมบัติ และความต้องการของผู้เรียน เพื่อจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนในการนำความรู้เรื่องภาษาและวัฒนธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันตลอดจนการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมดนี้คือ สื่อการเรียนรู้อังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้อังกฤษในโรงเรียนทั่วประเทศ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยศึกษาสื่อการเรียนรู้อังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของสำนักพิมพ์เอกชน ที่ผ่านการประกันคุณภาพโดยผู้ผลิต และได้รับอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษาตามบัญชีกำหนดสื่อการเรียนรู้อังกฤษสำหรับเลือกใช้ในสถานศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปีการศึกษา 2553 จำนวนทั้งหมด 7 ชุด (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553: 207-213) ได้แก่

1. Elevator 1 แต่งโดย Tom Ottway & Lucy Norris/ Richmond Publishing/ 2010
2. Icon 1 แต่งโดย Donald Freeman, Kathleen Graves, and Linda Lee / Mac Press/ 2008
3. Mega Goal 4 แต่งโดย Manuel Dos Santos/ TWP/ 2010
4. My World 4 แต่งโดย Manuel Dos Santos/ TWP/ 2010
5. Success 1 แต่งโดย Jane Comyns Carr & Jennifer Parsons/ WPP/ 2010
6. Upstream แต่งโดย Virginia Evans & Jenny Dooley/ Aksorn Charoentat/ 2010
7. World Club 1 แต่งโดย Michael Harris & David Mower/ WPP/ 2005

ระยะเวลาในการวิจัย

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 (พฤศจิกายน 2553 – กุมภาพันธ์ 2554)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในสื่อการเรียนรู้วิชา

ภาษาอังกฤษ โดยแบ่งออกเป็น 3 หมวดหมู่ คือ

1. วัฒนธรรมเชิงข้อมูล
2. วัฒนธรรมเชิงพฤติกรรม
3. วัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะดังนี้

1. สื่อการเรียนรู้ หมายถึง สื่อที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย หนังสือแบบเรียน คู่มือครู และซีดี ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของสำนักพิมพ์เอกชน ที่ผ่านการประกันคุณภาพโดยผู้ผลิต และได้รับอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษา ตามบัญชีกำหนดสื่อการเรียนรู้สำหรับเลือกใช้ในสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประจำปีการศึกษา 2553

2. หนังสือแบบเรียน หมายถึง หนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษา ตามบัญชีกำหนดสื่อการเรียนรู้สำหรับเลือกใช้ในสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประจำปีการศึกษา 2553

3. วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิตที่มีรูปแบบซึ่งมนุษย์แต่ละสังคมสร้างขึ้นมา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประกอบกิจกรรมต่างๆ และทำให้การมีปฏิสัมพันธ์ของคนในสังคมเป็นไปได้ด้วยดีโดยแบ่งออกเป็น 3 หมวดหมู่ คือ วัฒนธรรมเชิงข้อมูล วัฒนธรรมเชิงพฤติกรรม และ วัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผล (Hammerly. 1982: 513-517)

4. วัฒนธรรมเชิงข้อมูล หมายถึง วัฒนธรรมที่แสดงถึงความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวกับข้อมูลของเจ้าของภาษา (Brooks. 1964; Finocchiaro; & Bonomo. 1973; Hammerly. 1982; Chastain. 1971) ประกอบด้วย

- 4.1 การเดินทาง การคมนาคม การขนส่ง
- 4.2 วันหยุดตามเทศกาล และวันหยุดสุดสัปดาห์
- 4.3 การศึกษา และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
- 4.4 อาชีพ และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ

- 4.5 สถานที่พักผ่อนช่วงวันหยุด
- 4.6 ประเภทของร้านอาหาร และสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่ม
- 4.7 ความรู้เกี่ยวกับบุคคลสำคัญและวีรบุรุษ
- 4.8 วิทยาศาสตร์ พัฒนาการทางวิทยาศาสตร์
- 4.9 ความรู้เกี่ยวกับบุคคลสำคัญ วีรบุรุษ วีรชน

5. วัฒนธรรมเชิงพฤติกรรม หมายถึง วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาที่สอดแทรกอยู่ในชีวิตประจำวัน และวิธีการดำเนินชีวิต (Brooks. 1964, Finocchiaro; & Bonomo. 1973; Hammerly. 1982; Chastain. 1971) ประกอบด้วย

- 5.1 การสนทนา การแนะนำตัว การทักทาย และการอำลา
- 5.2 การเชื้อเชิญ การตอบรับ และปฏิเสธคำเชิญ
- 5.3 การนัดหมาย การมีนัด
- 5.4 งานอดิเรก กิจกรรมยามว่าง การใช้เวลาว่าง
- 5.5 สุขภาพ และการดูแลสุขภาพ ยารักษาโรคและแพทย์
- 5.6 อาหาร และมารยาทในการรับประทานอาหาร
- 5.7 การแต่งกาย เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย
- 5.8 การแสดงออกด้วยสีหน้า ท่าทาง และสัญลักษณ์
- 5.9 การสื่อสารทางโทรศัพท์
- 5.10 การสื่อสารด้วยการเขียน
- 5.11 มิตรภาพ การผูกมิตร และการสร้างมิตรภาพ
- 5.12 ครอบครัว สมาชิกในครอบครัว และความสัมพันธ์ในครอบครัว
- 5.13 ความสัมพันธ์ทางสังคม การสมาคม รูปแบบพฤติกรรมทางสังคม
- 5.14 การเข้าร่วมในโอกาสต่างๆ ของสังคม
- 5.15 ความรัก การติดต่อระหว่างคนรัก การเกี่ยวพาราตี และการแต่งงาน
- 5.16 ศาสนา พิธีทางศาสนา และการเชื่อโชคลาง
- 5.17 รูปแบบคำสรรพนามในการสนทนา การเรียกขานบุคคล และกลุ่มบุคคล
- 5.18 กิจกรรมสำหรับนักเรียนในช่วงวันหยุด
- 5.19 สัตว์ และสัตว์เลี้ยงในบ้าน
- 5.20 การเรียนในโรงเรียน กิจกรรมของโรงเรียน
- 5.21 บ้าน ลักษณะที่อยู่อาศัย และชีวิตความเป็นอยู่ในบ้าน
- 5.22 ขนบธรรมเนียมประเพณี และการเฉลิมฉลองในวันสำคัญ

6 วัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผล หมายถึง หัวข้อวัฒนธรรมที่เป็นผลผลิต ชิ้นงาน และการแสดง ของวัฒนธรรมเจ้าของภาษา (Brooks. 1964; Finocchiaro; & Bonomo. 1973; Hammerly. 1982; Chastain. 1971) ประกอบด้วย

- 6.1 เพลง และดนตรี
- 6.2 วรรณกรรม รูปแบบและการเขียน และผู้เขียนเด่นๆ
- 6.3 กีฬา
- 6.4 การพิมพ์ และสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ
- 6.5 ศิลปะ

คำถามงานวิจัย

1. หนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ฉบับของสำนักพิมพ์เอกชนที่ผ่านการประกันคุณภาพโดยผู้ผลิต และได้รับอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษา ตามบัญชีกำหนดสื่อการเรียนรู้ สำหรับเลือกใช้ในสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปี การศึกษา 2553 แต่ละเล่มมีเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมมากน้อยเพียงใด

2. สื่อการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของสำนักพิมพ์เอกชนที่ผ่านการประกันคุณภาพโดยผู้ผลิต และได้รับอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษา ตามบัญชีกำหนดสื่อการเรียนรู้ สำหรับเลือกใช้ในสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปี การศึกษา 2553 แต่ละชุดมีเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมสอดคล้องกับตัวชี้วัดของมาตรฐานการเรียนรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551อย่างไร

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาด้านวัฒนธรรมที่ปรากฏในชุดสื่อการเรียนรู้อังกฤษ ภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของสำนักพิมพ์เอกชนที่ผ่านการประกันคุณภาพโดยผู้ผลิต และอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษา ตามบัญชีกำหนดสื่อการเรียนรู้อำนาจสำหรับเลือกใช้ในสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปีการศึกษา 2553

ในการค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารตามหัวข้อดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2551 สารระ การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดทางภาษาและ วัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสือเรียนและการวิเคราะห์หนังสือเรียน

2.1 ความหมายและลักษณะของหนังสือเรียน

2.2 ความสำคัญของหนังสือเรียน

2.3 ลักษณะหนังสือเรียนที่ดีและเกณฑ์การคัดเลือกหนังสือเรียนที่ดี

2.4 วิธีวิเคราะห์หนังสือเรียน

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม

3.1 ความหมายของวัฒนธรรม

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรม

3.3 วัฒนธรรมกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

3.4 หัวข้อวัฒนธรรมที่ควรสอนแก่ผู้เรียนภาษาต่างประเทศ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2551**
สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) มาตรฐานการเรียนรู้ และ
ตัวชี้วัดทางภาษาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 โดยมีวัตถุประสงค์ให้สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสามารถในการแข่งขัน และสามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข เป็นหลักสูตรที่พัฒนาบนฐานของการวิจัยที่ต้องการขจัดข้อจำกัดหลายประการของหลักสูตรในอดีตที่ยังไม่สามารถส่งเสริมให้สังคมไทยก้าว

ไปสู่สังคมความรู้ได้ทันการณ์ รวมถึงการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่ยังไม่สามารถทำให้ผู้เรียนใช้ภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษในการสื่อสาร และค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ที่มีหลากหลายในยุคสารสนเทศได้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552: 1-2) ต่อมาในปีพุทธศักราช 2551 กระทรวงศึกษาธิการได้ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนทั้งในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เรียกว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และมีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมถึงมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด โดยแบ่งได้เป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษา และพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

ภาษาต่างประเทศเป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ซึ่งกำหนดให้มีการเรียนภาษาอังกฤษตลอดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดสาระสำคัญภายใต้สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 4 ประการดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 221)

1. ภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นต่างๆ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างเหมาะสม
2. ภาษาและวัฒนธรรม เป็นการใช้ภาษาต่างประเทศให้ตรงตามวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และรู้จักแยกแยะความเหมือน หรือความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และภาษากับวัฒนธรรมของไทย รวมไปถึงการนำไปใช้ได้เหมาะสม
3. ภาษากับความสัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้อื่น เป็นการใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระอื่นๆ เพื่อการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตนเอง

4. ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก เป็นการใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ที่แตกต่างกันไปทั้งในชุมชน และสังคมโลก เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

ในสาระการเรียนรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) ตามหลักสูตรแกนกลาง ได้แบ่งออกเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้

สาระการเรียนรู้ที่ 2: ภาษาและวัฒนธรรม ได้แบ่งออกเป็น 2 มาตรฐานการเรียนรู้ดังนี้
มาตรฐานการเรียนรู้ 2.1: เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและนำไปใช้ได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

ระดับชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4 - 6	1. เลือกใช้ภาษา น้ำเสียง และกิริยา ท่าทางเหมาะสมกับระดับของบุคคล เวลา โอกาส และสถานที่ ตาม มารยาทสังคม และวัฒนธรรม ของเจ้าของภาษา	<ul style="list-style-type: none"> • การเลือกใช้ภาษา น้ำเสียง และกิริยาท่าทาง ในการ สันทนา ระดับของภาษา มารยาทสังคม และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา
	2. อธิบาย/อธิบายวิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อ และที่มาของขนบธรรมเนียมและประเพณีของเจ้าของภาษา	<ul style="list-style-type: none"> • การพูด การเขียนอธิบาย อภิปรายเกี่ยวกับวิถีชีวิต ความเชื่อ และที่มาของขนบธรรมเนียมและประเพณีของเจ้าของภาษา เช่น วันคริสต์มาส วันขอบคุณพระเจ้า วันวาเลนไทน์ เครื่องแต่งกายตามฤดูกาล อาหาร เครื่องดื่ม
	3. เข้าร่วม แนะนำ และจัดกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมอย่างเหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> • กิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรม เช่น วันคริสต์มาส วันขอบคุณพระเจ้า วันวาเลนไทน์ • คำศัพท์ สำนวนที่ใช้ในการทำกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ 2.2 : เข้าใจความเหมือนและแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรม
ของเจ้าของภาษากับภาษา และวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

ระดับชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4-6	1. อธิบาย/เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างโครงสร้างประโยค ข้อความ ลำนวน คำพังเพย สุภาษิต และ บทกลอนของภาษาต่างประเทศ และ ภาษาไทย	<ul style="list-style-type: none"> การวิเคราะห์และการเปรียบเทียบโครงสร้างประโยคข้อความ ลำนวน คำพังเพย สุภาษิต บทกลอนของภาษาอังกฤษและภาษาไทย
	2. วิเคราะห์/อภิปรายความเหมือน และความแตกต่างระหว่างวิถีชีวิต ความเชื่อและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับของไทย และนำไปใช้ได้อย่างมีเหตุผล	<ul style="list-style-type: none"> วิถีชีวิต ความเชื่อ และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา การวิเคราะห์/อภิปรายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวิถีชีวิต ความเชื่อและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับของไทย การนำวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาไปใช้

ที่มา: กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. หน้า 234-237.

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของวัฒนธรรม และบทบาทของวัฒนธรรมต่อการเรียนภาษา ต่างประเทศจึงได้กำหนดหัวข้อเรื่องภาษากับวัฒนธรรมไว้เป็นหนึ่งในสาระหลัก (strand) ภายใต้สาระ การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

นอกจากนี้ในการกำหนดคุณภาพผู้เรียนวิชาภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังได้ระบุให้ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 ต้องมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. ปฏิบัติตามคำสั่ง และคำขอร้อง และคำแนะนำที่ฟังและอ่าน อ่านออกเสียง ประโยค ข้อความ นิทาน และบทกลอนสั้นๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน เลือกร/ระบุประโยค และข้อความตรง ความหมายของสัญลักษณ์ หรือเครื่องหมายที่อ่าน บอกใจความสำคัญและตอบคำถามจากการฟังและ อ่านบทสนทนา นิทานง่ายๆ และเรื่องสั้น

2. พูด/ เขียนตอบโต้ในการสื่อสารระหว่างบุคคล ใช้คำสั่ง คำขอร้อง คำขออนุญาต และให้คำแนะนำ พูด/เขียนแสดงตามความต้องการ ขอความช่วยเหลือ ตอบรับและปฏิเสธความช่วยเหลือในสถานการณ์ต่างๆ พูดและเขียนเพื่อขอให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เพื่อน ครอบครัว และเรื่องใกล้ตัว พูด/เขียนแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องต่างๆใกล้ตัว กิจกรรมต่างๆ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ

3. พูด/ เขียนให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เพื่อน และสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว เขียนภาพ แผนผัง แผนภูมิ ตารางแสดงข้อมูลที่ฟังและอ่าน พูด/ เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ

4. ใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง และกริยาท่าทางอย่างสุภาพ เหมาะสม ตามมารยาทสังคม และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเทศกาล/วันสำคัญ/งานฉลอง และชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษา เข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมตามความสนใจ

5. บอกความเหมือน/ความต่าง ระหว่างการออกเสียงประโยคชนิดต่างๆ การใช้เครื่องหมายวรรคตอนและการลำดับคำตามโครงสร้างของประโยคภาษาต่างประเทศและภาษาไทย เปรียบเทียบความเหมือน/ความต่างระหว่างเทศกาล งานฉลอง และประเพณีของเจ้าของภาษากับของไทย

6. ค้นคว้า รวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ และนำเสนอด้วยการพูด/การเขียน

7. ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและสถานศึกษา

8. ใช้ภาษาต่างประเทศในการสืบค้นข้อมูลต่างๆ

9. มีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศ (เน้นการฟัง พูด อ่าน เขียน) สื่อสารตามหัวเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อมใกล้ตัว อาหาร เครื่องดื่มและเวลาว่าง และนันทนาการ สุขภาพและสวัสดิการ การซื้อ-ขายและลมฟ้าอากาศ ภายในวงคำศัพท์ประมาณ 1050-1200 คำ (คำศัพท์ที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม)

10. ใช้ประโยคเดี่ยวและประโยคผสม (compound sentence) สื่อความหมายตามบริบทต่างๆ

จากข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นอกจากจะต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารข้อมูลต่างๆ ได้แล้ว ผู้เรียนยังต้องมีความรู้ความเข้าใจในด้านวัฒนธรรม และสังคมของเจ้าของภาษาตามที่ได้กำหนดไว้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนจะต้องสอดแทรกเนื้อหาด้านวัฒนธรรมที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์กับผู้เรียนไปในเนื้อหาที่สอนซึ่งหมายถึงการเลือกหนังสือเรียนที่เหมาะสม และสอดคล้องกับจุดประสงค์หลักสูตร

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสือเรียน และการวิเคราะห์หนังสือเรียน

2.1 ความหมายและลักษณะของหนังสือเรียน

หนังสือเรียน หมายถึง หนังสือที่แต่งขึ้นเพื่อให้ความรู้อย่างเป็นแบบแผนในการศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเป็นหนังสือที่เรียบเรียงขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอน หนังสือที่ใช้ในการเรียนการสอนมีหลายประเภท และเรียกชื่อแตกต่างกันไปเช่น แบบเรียน หนังสือเรียน หนังสืออ่านนอกเวลา หนังสืออ่านเพิ่มเติม เป็นต้น (ประภาศรี สีอำไพ. 2524: 44; นวพร พงศ์อัจฉริยกุล. 2531: 9; สุชาติพิทย์ ทาฟู. 2544: 2)

ประภาศรี สีอำไพ (2524: 44) ได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสือเรียนว่า หนังสือเรียน (textbooks) คือ หนังสือที่บรรจุเนื้อหาตามหลักสูตร ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการออกใบอนุญาตให้กำหนดให้เป็นหนังสือที่ใช้เรียนในระดับชั้นต่างๆ หรือเป็นหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการมีคำสั่งให้สอน โดยมีเกณฑ์พิจารณา คือ เรียบเรียงเนื้อหาถูกหลักวิชา ตรงตามหลักสูตร และยากง่ายเหมาะสมกับนักเรียน นักเรียนใช้เรียนในชั้นเรียนและด้วยตนเอง มีความสะดวกที่จะค้นคว้าเนื้อหาและข้อมูลต่างๆ ช่วยให้นักเรียนได้รับมโนทัศน์เนื้อหาได้อย่างแจ่มแจ้ง รวดเร็ว มีกิจกรรมเสนอแนะและแบบฝึกหัด ประเมินผลตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน

กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553: ก) ได้ให้ความหมายของหนังสือเรียนว่าเป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาหรือสาระการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนด หนังสือเรียนตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดมี 3 ประเภท คือ หนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ และแบบฝึกหัด สำหรับหนังสือเรียนนับว่ามีความสำคัญมากในการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่ถือว่าหนังสือเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้คือตัวแทนของหลักสูตรเพราะผ่านการตรวจมาแล้ว (ยุวณี สุบรรณาส. 2525: 4)

สรุปว่า หนังสือเรียน คือ สื่อการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาสาระครบตามหลักสูตร และมีความถูกต้องตรงตามหลักวิชาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และสามารถชื่อเรียกแตกต่างกันไป เช่น แบบเรียน หนังสือเรียน แบบสอนอ่าน หนังสืออ่าน ฯลฯ และตามเป้าหมายของกระทรวงศึกษาธิการ หนังสือเรียนที่สามารถใช้ในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนจะต้องผ่านการอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ

2.2 ความสำคัญของหนังสือเรียน

หนังสือเรียนนับเป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีความสำคัญมากอย่างหนึ่ง และนับเป็นปัจจัยหลักที่ผลักดันให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ ดังนั้นหนังสือเรียนจึงต้องมีความถูกต้องและเที่ยงตรงของเนื้อหา และสอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน

เพื่อให้สามารถตอบสนองเป้าหมายการเรียนรู้ได้ กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของหนังสือเรียนจึงได้สนับสนุนงบประมาณซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ ต่อเนื่องจากปีการศึกษา 2552 กระทรวงศึกษาธิการให้สถานศึกษาจัดซื้อหนังสือเรียนและแบบฝึกหัด เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้มีผู้เชี่ยวชาญหลายคนได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือเรียนไว้ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

แม็ซเวลล์ (Maxwell. 1951: 10) และ ปีเตอร์สัน (Peterson. 1964: 1) ได้กล่าวถึงบทบาทและความสำคัญของหนังสือเรียนไว้ว่าหนังสือเรียนเป็นแหล่งวิชาการที่ใช้ค้นคว้าหาความรู้ และมีบทบาทสำคัญในการช่วยครูให้รู้ถึงขอบข่ายของเนื้อหา การจัดระเบียบของเนื้อหาและเสนอแนะวิธีสอนให้แก่ครู จึงนับว่าเป็นมาตรฐานสำคัญในการเลือกเนื้อหาที่จะใช้สอน และถึงแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงในด้านการสอนหรือมีการผลิตอุปกรณ์และสื่อการสอนใหม่ๆ เพิ่มขึ้นก็ตาม หนังสือเรียนก็ยังคงมีบทบาทสำคัญที่ช่วยให้ครูบรรลุวัตถุประสงค์ของการสอนมากขึ้น และเป็นสื่อกลางที่ช่วยให้ครูและนักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ตรงกัน

ดักลาส (Douglas. 1956: 162) ชอร์ส (Shores. 1960: 54) และฟรียเดิล (Friedl. 1972: 4) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสือเรียนไว้ว่า เป็นแหล่งรวบรวมและช่วยลำดับเนื้อหาวิชา เสนอหลักการนำไปใช้ ให้รายละเอียดเนื้อหาวิชาแก่ครูและนักเรียนซึ่งช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาตรงกัน และยังสามารถนำความรู้แหล่งอื่นๆ ให้นักเรียนได้อ่านและค้นคว้าสิ่งที่ยังไม่เข้าใจ

จากคำกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าหนังสือเรียนมีความสำคัญเพราะ ไม่เพียงแต่เป็นแหล่งวิชาการที่รวบรวมและช่วยลำดับเนื้อหาวิชาเพื่อใช้ค้นคว้าหาความรู้สำหรับนักเรียนเท่านั้น หากแต่ยังมีบทบาทสำคัญในการช่วยครูให้รู้ถึงขอบข่ายของเนื้อหารวมถึงเสนอแนะวิธีสอนให้แก่ครูเพื่อช่วยให้ครูบรรลุวัตถุประสงค์ของการสอนมากขึ้น และหนังสือเรียนยังเป็นสื่อกลางที่ช่วยให้ครูและนักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ตรงกันอีกด้วย ทั้งนี้หนังสือเรียนที่ดีจะต้องมีลักษณะเฉพาะซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

2.3 ลักษณะ และเกณฑ์การคัดเลือกหนังสือเรียนที่ดี

ลักษณะหนังสือเรียนที่ดี

หนังสือเรียนที่ดีจะต้องสอดคล้องกับหลักสูตรทั้งในด้านจุดประสงค์เฉพาะ จุดประสงค์ทั่วไป และตรงกับคำอธิบายรายวิชา ผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดคือผู้เขียนตำรา ซึ่งจะต้องศึกษาเนื้อหาของหลักสูตรอย่างละเอียด บทเรียนควรจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และคำอธิบายรายวิชา เพื่อผู้สอนจะได้เตรียมการสอนให้ได้ผลตามที่หลักสูตรต้องการ หนังสือเรียนที่เขียนขึ้นนั้น ควรจะมีเนื้อหากระตุ้นความสนใจของผู้เรียน คำศัพท์ และโครงสร้างใหม่ ควรจะมีการปรากฏซ้ำมากพอที่จะให้ผู้เรียนเกิดความแม่นยำ ในการใช้ภาษา มีการทบทวนเนื้อหาเก่าอยู่เป็นระยะๆ การจัดบทเรียนจะต้องเริ่มจากง่ายไปหายาก เพื่อให้ผู้เรียนไม่เกิดความสับสน แบบฝึกหัดมีความยากง่ายผสมกันตั้งแต่ง่ายไปจนถึงยาก

เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกพอใจ ที่ทำแบบฝึกหัดส่วนหนึ่งได้อย่างง่ายดาย ยากปานกลาง ไปจนถึงส่วนที่ยาก ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าตนถูกท้าทายความสามารถ ตนได้เรียนเองและแก้ปัญหาเองได้สำเร็จ (สุโร พงษ์ทองเจริญ. 2523: 26, สถิติพิพม์ ใจดี. 2528: 7)

ฟินอคคิโอโร (Finocchiaro. 1958: 68) และ วิลสัน (Wilson. 1971: 90) ได้กล่าวไว้ว่า หนังสือเรียนภาษาอังกฤษควรจัดลำดับเนื้อหาไว้ตามความยากง่าย เนื้อหาที่สอนควรชัดเจน เป็นระบบ และไม่ยุ่งยากซับซ้อน เนื้อหาของบทเรียนควรมีความสำคัญและสัมพันธ์กับกับประสบการณ์ของนักเรียน เนื้อหาควรมีประโยชน์ในการสร้างแรงบันดาลใจของนักเรียน ครูอาจสอดแทรกความรู้เรื่องวัฒนธรรมให้แก่ักเรียนเพื่อทำให้เด็กรู้สึกว่าเขาสามารถนำไปใช้จริงในอนาคตได้ ทั้งนี้เนื้อเรื่องจะต้องเป็นเรื่องที่สนุก มีชีวิตชีวา และสัมพันธ์กับชีวิตจริง

สิรินทร์ ช่วงโชติ และอรสา กุมาริปุกหุด (สิรินทร์ ช่วงโชติ; และอรสา กุมาริปุกหุด. 2512: 4 – 6) กล่าวถึงลักษณะของหนังสือเรียนที่ดีไว้ว่า ต้องมีเนื้อหาตรงตามหลักสูตร มีสาระความรู้และความถูกต้องของเนื้อหา และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ รูปเล่มมีภาพประกอบ มีสารบัญ และเชิงอรรถ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการระบุ

สรุปว่าลักษณะของหนังสือเรียนที่ดีควรมีเนื้อหาตรงตามที่หลักสูตรกำหนด มีสาระความรู้ที่ชัดเจนและความถูกต้องของเนื้อหา มีการจัดลำดับเนื้อหาตามความยากง่ายอีกทั้งเนื้อหายังควรมีความสำคัญต่อประสบการณ์ของนักเรียน มีความสนุก มีชีวิตชีวา และสัมพันธ์กับชีวิตจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ อย่างไรก็ตามในการจัดการเรียนการสอน ครูจำเป็นต้องมีเกณฑ์ในการเลือกหนังสือเรียนเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งจะกล่าวโดยละเอียดต่อไป

เกณฑ์การประเมินและคัดเลือกหนังสือเรียนที่ดี

การเลือกหนังสือเรียนเล่มใดหรือชุดใดมาใช้สอนนั้น ครูจำเป็นต้องรู้เสียก่อนว่าหนังสือเรียนนั้นดีหรือไม่ดีอย่างไร มีส่วนบกพร่องที่ใดบ้าง และเหมาะสมที่จะนำมาใช้กับนักเรียนในระดับนั้นๆ หรือไม่ กล่าวโดยสรุปคือ ครูจะต้องรู้จักหนังสือเรื่องนั้นเสียก่อน ไม่เพียงแต่รู้ว่าเนื้อหาอะไรบ้างเท่านั้น หากต้องรู้ด้วยว่า เนื้อหานั้นตรงตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับนั้นๆ หรือไม่ เนื้อหาในหนังสือเรียนตลอดจนวิธีการเสนอ เนื้อหานั้นๆ ยังบกพร่องที่ไหน และบกพร่องอย่างไร ทั้งนี้ครูจะสามารถดัดแปลง ปรับปรุงเนื้อหาและวิธีการเสนอเนื้อหาใหม่ให้เหมาะสมกับสติปัญญาของผู้เรียนตลอดจนให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ แต่ครูจะทำเช่นนั้นได้ก็ต่อเมื่อได้วิเคราะห์หนังสือเรียนนั้นออกมาได้โดยละเอียด (อิน หนูจุล. 2520: 9)

กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552: 2-3) ได้ระบุถึงเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียนไว้เพื่อให้ครูพิจารณาเลือกหนังสือเรียนที่ดีที่สุด เหมาะสมที่สุด และมีประโยชน์มากที่สุดสำหรับให้นักเรียนไว้ดังนี้

1, เนื้อหาสาระควรจะสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ใช้ภาษาที่สร้างสรรค์ ส่งเสริมจินตนาการ และศีลธรรมอันดีงาม ถูกต้องตามหลักวิชาการ มีความเป็นปัจจุบันทันสมัยต่อเหตุการณ์

2. ความถูกต้องของข้อมูล ควรพิจารณาในเรื่องของความเที่ยงตรง ความน่าเชื่อถือ แหล่งที่มาของข้อมูล แหล่งค้นคว้า มีการอ้างอิงและมีบรรณานุกรมถูกต้องชัดเจน และได้รับลิขสิทธิ์ถูกต้องตามกฎหมาย

3. ภาพประกอบของหนังสือ ควรพิจารณาด้านความถูกต้อง และเหมาะสมกับประเภทของหนังสือ ความสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

4. การใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา ควรใช้ภาษาถูกต้อง สื่อความหมายได้ชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย เหมาะสมกับประเภทและเนื้อหาของหนังสือ รวมทั้งวัยของผู้อ่าน

5. ความถูกต้องตามอักขรวิธี ต้องคำนึงถึงความ ถูกต้องตามอักขรวิธี เช่น การใช้ตัวสะกด การันต์ คำควบกล้ำ เป็นต้น รวมทั้งการใช้คำชนิดต่าง ๆ เช่น คำนาม สรรพนาม อักษรย่อ เป็นต้น ใช้ภาษาพูด ภาษาเขียนได้ถูกต้องตามสถานการณ์ของ เรื่องนั้น ๆ และเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน

6. ราคาหนังสือ ควรพิจารณาตามความเหมาะสมด้านปริมาณ และคุณภาพของหนังสือ สุระ ดามาพงศ์ (สิรินทร์ ช่วงโชติ; และอรสา กุมาริปลูกุด. 2551: 24-40; อ้างอิงจาก สุระ ดามาพงศ์. 2527: 11-12) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การประเมินหนังสือเรียนไว้ดังนี้

1. การจัดหมวดหมู่และเรียงลำดับเนื้อเรื่องเรียบร้อย

2. สารัตถะของเนื้อหาควรเสนออย่างตรงไปตรงมา

3. การใช้ภาษาไม่กำกวม เข้าใจง่าย

4. เนื้อหาสอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร

ค่านิยมที่ปรากฏในหนังสือควรเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง มีความสัมพันธ์กับตัวนักเรียน และสามารถปลูกฝังค่านิยมนั้นได้ เพื่อยกระดับสติปัญญา ระดับจิตใจ และความสามารถของผู้เรียนให้สูงขึ้น

1. เนื้อหามีหลักฐานอ้างอิงอย่างถูกต้อง

2. มีกิจกรรมเสนอและวัดผลท้ายบท

3. ส่วนประกอบของหนังสือแบบเรียนทำให้เกิดความเข้าใจเรื่องได้ง่าย และรวดเร็วทำให้น่าอ่าน ได้แก่ ภาพประกอบ แผนภูมิ ตาราง แผนผัง ฯลฯ

4. การประเมินคุณค่าของหนังสือเรียนควรเน้นเนื้อหา และกิจกรรมเป็นสำคัญ

แมคคีย์ (Mackey. 1965: 161) ได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมินหนังสือเรียนไว้ดังนี้

1. การเลือก (Selection) ครูควรเลือกเรื่องที่จะสอนให้แก่ผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตร และระดับของผู้เรียน เพราะครูไม่สามารถสอนทุกอย่างให้แก่ผู้เรียนได้ เกณฑ์ที่ใช้พิจารณาในการเลือก คือ

1.1 ปริมาณ (Quantity) หมายถึง เนื้อหาหรือรูปแบบภาษาที่สอนนั้นมีปริมาณเท่าไร

1.2 สัดส่วน (Proportion) หมายถึง สัดส่วนของคำศัพท์ที่สอน

1.3 ประโยชน์ (Utility) หมายถึง จะสิ่งที่เลือกมาสอนจากหนังสือ จะทำให้เป็นประโยชน์ ได้อย่างไร

2. การเรียงลำดับ (Gradation) คือการประเมินว่าควรสอนเนื้อหาใดก่อนหรือหลัง

3. การนำเสนอ (Presentation) คือการนำเสนอเนื้อหา ซึ่งถือว่าเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในการ ประเมินหนังสือเรียน และแบ่งเป็น 2 หัวข้อดังนี้

3.1 การแสดงออก (Expression) คือการแสดงให้เห็นทักษะต่างๆที่มีในหนังสือ ได้แก่ การ ฟัง พูด อ่าน และเขียน

3.2 การนำเสนอเนื้อหา (Content) คือการเสนอเนื้อหาต่างๆที่มีในหนังสือ

4. การกล่าวซ้ำ (Repetition) คือการวัดผลรวมของข้อมูลทางภาษาที่ปรากฏซ้ำๆในหนังสือ การกล่าวซ้ำแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

4.1 ปริมาณ (Amount) คือการวัดผลรวมจากจำนวนของภาษาที่ปรากฏซ้ำ

4.2 อัตราส่วน (Ratio) คือสัดส่วนของการใช้ข้อมูลทางภาษาซ้ำ ซึ่งแบ่งตามทักษะต่างๆ และสื่อการเรียน

ฮอร์น (Horn. 1970 : 71) ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการประเมินหนังสือไว้ว่า เนื้อหาควรมีความ เหมาะสมและสอดคล้องกับปัจจุบัน เนื้อเรื่องชวนติดตามและการดำเนินเรื่องน่าสนใจ ส่งเสริมให้เด็กรัก การอ่าน เนื้อเรื่องแสดงให้เห็นถึงธรรมชาติของมนุษย์และมาจากสิ่งจำเป็นในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ เนื้อเรื่องควรเน้นความเมตตา และสอนศีลธรรมทางอ้อม เนื้อหาเข้าใจง่ายและผู้เขียนไม่มีอคติ

สรุปได้ว่าเกณฑ์ในการเลือกหนังสือเรียนที่ดีควรพิจารณาในหลายๆด้าน อาทิเช่น เนื้อหาควร เป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด นอกจากนี้ควรพิจารณาการ เรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายากและเสนอเนื้อหาอย่างตรงไปตรงมา มีหลักฐานในการอ้างอิงเนื้อหา อย่างถูกต้อง ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีคำอธิบาย รูปภาพ กิจกรรม และแบบฝึกหัดอย่างเหมาะสมและ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียน มีการวัดผลท้ายบท อย่างไรก็ตามการเลือกหนังสือเรียนควร ตระหนักถึงประโยชน์ของเนื้อหาในหนังสือเป็นสำคัญ เนื่องจากหนังสือเรียนเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ ดังนั้นครูผู้สอนไม่ควรจะรู้แค่วิธีใช้ หากแต่ควรตระหนักถึงการใช้อย่างมีประสิทธิภาพจากหนังสือเรียนด้วย กล่าว

โดยสรุป ครูจะต้องมีการวิเคราะห์หนังสือที่จะต้องนำมาใช้กับผู้เรียนก่อนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนที่สุด

2.4 วิธีวิเคราะห์หนังสือเรียน

ได้มีนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลที่มีประโยชน์เกี่ยวกับการวิเคราะห์หนังสือเรียนไว้ดังนี้

คลีเมนต์ (Clement. 1942: 5-6) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์หนังสือเรียนไว้ว่า การวิเคราะห์หนังสือเรียนส่วนใหญ่จะวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา ซึ่งนับว่าเป็นวิธีวิเคราะห์หนังสือเรียนแบบแรกที่เกิดขึ้น และถึงแม้ว่าการวิเคราะห์หนังสือเรียนแบบนี้จะต้องใช้เวลาทุ่มเทในการทำงานอย่างมาก แต่การวิเคราะห์เชิงพรรณนาเพียงอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอ ต้องมีเกณฑ์มาตรฐาน (criteria) เพิ่มเติมเพื่อใช้ในการตัดสินคุณค่าของแบบเรียน ซึ่งจะเห็นได้ว่าถ้ามุ่งการวิเคราะห์หนังสือเรียนไปทางใดทางหนึ่งจะได้ผลที่มีคุณค่ามากขึ้นและจะได้ข้อมูลที่มีมาตรฐานมากขึ้น

สมิธ เคราส์ และแอทคินสัน (Smith; Krouse; & Atkinson. 1969: 652-653) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การวิเคราะห์หนังสือเรียนไว้ซึ่งสรุปได้ดังนี้ การจัดหมวดหมู่ในเล่ม และการนำเสนอรูปภาพต้องเหมาะสม รูปเล่มต้องแข็งแรง ทนทาน มีเอกสารอ้างอิง หมวดหมู่เนื้อหาต้องเหมาะสมกับผู้อ่านและมีความสัมพันธ์กับนักเรียน มีการสอดแทรกเนื้อหาด้านประชาธิปไตย มีความสมดุลของเนื้อหาไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาการหรือการวิเคราะห์ข้อมูลโดยที่ผู้เขียนต้องไม่มีอคติในวิชาการ เนื้อหามีความถูกต้องทันสมัย และมีแบบทดสอบวัดผลนักเรียน

วิลเลียมส์ (Williams. 1983: 251-255) ได้ให้หลักเกณฑ์การวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาอังกฤษไว้ดังนี้

1. วิธีการสอนที่เป็นปัจจุบัน (up to date methodology) ซึ่งควรสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาและหลักการใช้ภาษา และวิธีการสอนเป็นที่ยอมรับในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
2. คำแนะนำสำหรับผู้สอนที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ (guidance for non native teachers) เพื่อให้ผู้สอนเหล่านั้นจะได้สอนครบตามเนื้อหาที่ผู้แต่งหนังสือต้องการจะถ่ายทอด
3. ความต้องการของผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 2 (needs of second language learners) เนื่องจากผู้เรียนมีหลายระดับทั้งใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 2, 3 หรือ 4 ดังนั้นหนังสือเรียนภาษาอังกฤษควรจัดลำดับความยาก ง่ายให้ตรงตามความสามารถของผู้เรียน
4. ความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางสังคม (relevant to socio-culture environment) จากปัญหาด้านคำศัพท์ และไวยากรณ์ที่เกิดขึ้นในการเรียนภาษาต่างประเทศ พบว่าปัจจัยหลักมาจากความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมทางสังคมของภาษาแม่กับวัฒนธรรมทางสังคมของเจ้าของภาษา ดังนั้น

ผู้เรียนควรศึกษาและยอมรับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางสังคมของเจ้าของภาษาควบคู่ไปกับการเรียนภาษานั้นๆ

ศักดิ์ศรี ปาณะกุล ประพิมพ์พรณ สุธรรมวงศ์ และนพคุณ คุณาชีวะ (2521: 74-75) ได้กล่าวถึงการเลือกวิธีการวิเคราะห์หนังสือเรียนไว้ 3 วิธีดังนี้

1. การวิเคราะห์ด้วยตนเอง ผู้วิเคราะห์จะวิเคราะห์เรื่องที่ต้องการจากหนังสือที่กำหนดไว้ โดยจะวิเคราะห์ทุกหน้าหรือสุ่มตัวอย่างวิเคราะห์เพียงบางหน้าก็ได้หากมีหนังสือที่จะวิเคราะห์เป็นจำนวนมาก แต่ผู้วิเคราะห์จะต้องทดสอบการสุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์ความแปรปรวนด้วย

2. การวิเคราะห์ด้วยการตั้งกรรมการ วิธีนี้คล้ายกับการวิเคราะห์ด้วยตนเองแต่ผู้วิเคราะห์ต้องการความเห็นหรือการตัดสินใจจากหลายๆคนเกี่ยวกับเนื้อหาที่ต้องการวิเคราะห์เพื่อที่จะให้เรื่องที่วิเคราะห์มีความเชื่อถือได้สูง โดยปกติจะมีจำนวนกรรมการตั้งแต่ 4 คนขึ้นไปซึ่งกรรมการทุกคนจะต้องเข้าใจหลักเกณฑ์และข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์ให้ตรงกันเพื่อผลการวิจัยที่ไม่คลาดเคลื่อน

3. การวิเคราะห์โดยการส่งแบบสอบถาม ผู้วิเคราะห์อาจส่งข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ผ่านแบบสอบถามให้แก่บุคคลต่างๆที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครูผู้สอน นักเรียน ศึกษานิเทศน์ และผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ หรือผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้นๆ

อย่างไรก็ตามผู้วิเคราะห์อาจใช้วิธีวิเคราะห์หลายแบบเพื่อให้ผลการวิจัยสมบูรณ์แบบมากขึ้นสรุปได้ว่าการวิเคราะห์หนังสือเรียนอาจทำได้หลายวิธีไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์ด้วยตนเอง การวิเคราะห์ด้วยการตั้งคณะกรรมการ หรือการวิเคราะห์โดยการส่งแบบสอบถาม การจะใช้วิธีใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์และข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม

3.1 ความหมายของวัฒนธรรม

วัฒนธรรมเป็นเรื่องที่แสดงถึงสภาพทางสังคม การกระทำตามความรู้สึกรู้จักคิด และความเชื่อต่างๆ ของมนุษย์ รวมถึงสภาพทางด้านภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ของคนในสังคม มีนักวิจัยและนักภาษาศาสตร์ทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ให้ความหมายของคำว่าวัฒนธรรมไว้ดังนี้

ลาโด (Lado. 1986: 52) เชสเตียน (Chastain. 1988: 302) ดีไบเซอร์ (Debyser. 1989: 60) และ บราวน์ (Brown. 2000: 176) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกันไว้กล่าวคือ วัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตของผู้คน ซึ่งรวมไปถึงความคิด ประเพณี ทักษะ และศิลปะ ซึ่งเกิดขึ้นในอดีต และเป็นเครื่องมือที่บ่งบอกเรื่องราวของสภาพที่เกิดขึ้นจริงในกลุ่มคน หรือสังคมในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

ฟินอคเคียวโร และ โบโนโม (Finocchiaro; & Bonomo. 1973: 58) ได้กล่าวถึงวัฒนธรรมไว้ว่า คือสิ่งที่ผสมผสาน ความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ ศีลธรรมจรรยา และประเพณีเข้าไว้ด้วยกัน รวมถึงลักษณะนิสัยและความสามารถต่างๆที่บุคคลได้มาจากการเป็นสมาชิกของสังคมนั้นๆ

ลาฟาแยต (Lafayette. 1978: 6) กล่าวถึงวัฒนธรรมว่า เป็นวิถีชีวิตที่มีรูปแบบซึ่งมนุษย์แต่ละสังคมสร้างขึ้นมา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประกอบกิจกรรมต่างๆและทำให้การมีปฏิสัมพันธ์ของคนในสังคมเป็นไปได้ด้วยดี

สุพัตรา (สุพัตรา สุภาพ. 2528) กล่าวไว้ว่า วัฒนธรรมมีความหมายครอบคลุมถึงทุกสิ่งทุกอย่างอันเป็นแบบแผนในความคิด และการกระทำที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือสังคมใดสังคมหนึ่ง มนุษย์ได้คิดสร้างระเบียบกฎเกณฑ์วิธีการในการปฏิบัติ การจัดระเบียบตลอดจนความเชื่อ ความนิยม ความรู้ และเทคโนโลยีต่าง ๆ ในการควบคุม และใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2531) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมว่าเป็น ความคิดเห็นความรู้สึกรู้สึกความประพฤติและกิริยาอาการหรือการกระทำใด ๆ ของมนุษย์ในส่วนรวมลงรูปเป็นพิมพ์เดียวกัน และสำแดงออกมาให้ปรากฏเป็นภาษาศิลปะ ความเชื่อถือ ระเบียบประเพณี เป็นต้น และเป็นมรดกแห่งสังคม ซึ่งสังคมรับและรักษาไว้ให้เจริญงอกงาม

สรุปว่าวัฒนธรรม หมายถึง วิถีการดำเนินชีวิตของคนที่อยู่รวมกันเป็นสังคม ซึ่งประกอบด้วยเรื่องราวและลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบ ความกลมเกลียวในสังคม ความก้าวหน้าของประเทศชาติ และศีลธรรมอันดีงามของประชาชนซึ่งรวมถึงสภาพทางสังคม ความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ประเพณี ทักษะ ศิลปะ ที่เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตผู้คนในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง และสืบต่อไปจนถึงอนุชนรุ่นหลัง

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรม

ภาษาและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ผสมผสานและอยู่คู่กันตลอดมา เพราะต่างก็เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญซึ่งกันและกัน เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นบ่อเกิดของภาษา หรืออีกนัยหนึ่งพูดได้ว่าภาษาเป็นสื่อที่ใช้แสดงออกถึงวัฒนธรรม ดังที่บราวน์ (Brown. 2000: 177) และ คัสสัน (Cassan. 1981: 19) ได้ให้ความเห็นตรงกันว่า ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม และเป็นสื่อในการถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆทางวัฒนธรรมให้แก่คนทั่วไป ดังนั้นจึงไม่สามารถแยกการเรียนภาษาออกจากการศึกษาในเรื่องของวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาได้ ลาโด (Lado. 1964: 147) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเรียน

การสอนภาษาไว้ว่า ผู้สอนไม่สามารถสอนภาษาได้ดีหากไม่มีความรู้ ความเข้าใจในวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา เพราะจะไม่มีการเรียนรู้และเข้าใจรูปแบบภาษาอย่างแท้จริง

ลาโด (Lado. 1968: 23) ได้กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมว่า ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ซึ่งใช้ในการสื่อสารระหว่างสมาชิกทั้งในสังคมเดียวกันหรือต่างสังคม ดังนั้นภาษาจึงเป็นส่วนประกอบหนึ่งของวัฒนธรรม

มิเชล (Michel. 1967: 33) กล่าวว่าไว้ว่า จุดประสงค์ในการสอนภาษาต่างประเทศมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในทักษะทางภาษา พร้อมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษานั้นๆอีกด้วย

ธิดา บุญธรรม (2527: 77) ได้กล่าวว่า ภาษากับวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ควบคู่กันไป การเรียนภาษาจึงเป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาไปด้วย คำศัพท์ สำนวนที่เจ้าของภาษาใช้นั้นล้วนเป็นเรื่องของวัฒนธรรม

การเรียนการสอนในอดีต ครูสอนภาษาจะไม่ได้ให้ความสำคัญกับการสอนหรือสอดแทรกความรู้ด้านวัฒนธรรมให้แก่ผู้เรียน ดังที่เตียนตา ไม้จันท์ (2529: 155-156) ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของผู้สอนภาษาอังกฤษ ในระดับมัธยมศึกษาทั้งโรงเรียนรัฐบาลและเอกชน พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าอบรมการเรียนการสอนวัฒนธรรม และยังเห็นด้วยน้อยมากในการให้ความสำคัญน้อยมากต่อการสอนหัวข้อวัฒนธรรมที่ปรากฏในบทเรียนโดยให้เหตุผลว่าไม่ทราบจะสอนอะไร หรือมีเวลาไม่พอ บางส่วนคิดว่า ผู้เรียนจะเรียนรู้วัฒนธรรมได้ภายหลัง และบางส่วนคิดว่าไม่เกี่ยวข้องกับภาษา

ในปัจจุบันนักวิชาการหรือผู้รับผิดชอบด้านการเรียนการสอนภาษาที่สองได้ให้ความสนใจมากขึ้นกับการสอนหรือสอดแทรกความรู้ด้านวัฒนธรรมในการเรียนการสอนภาษา ดังจะเห็นได้ว่ามีหนังสือหลายเล่มที่รวบรวมความรู้ และเสนอแนะหัวข้อวัฒนธรรมที่ควรนำมาสอนในการเรียนการสอนภาษา อย่างเช่น หนังสือ ภาษาควรจำ วัฒนธรรมควรรู้ ซึ่งกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำขึ้นและเรียบเรียงโดย ศรีภูมิ อัครมาศ และคนอื่นๆ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544) ซึ่งได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้คำศัพท์ และสำนวนภาษาอังกฤษที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางภาษาแก่ครูผู้สอน นักเรียน นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป และนอกจากนี้ยังมีผู้เชี่ยวชาญการสอนภาษาต่างประเทศหลายท่านได้เสนอรูปแบบวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาที่แตกต่างกันไปซึ่งควรนำมาสอนให้แก่ผู้เรียน อาทิเช่น บรูคส์ (Brooks. 1964: 90-95) ได้เสนอไว้ 64 หัวข้อ แชสเตียน (Chastian. 1971: 383-92) ได้เสนอไว้ 44 หัวข้อ ฟินอคคิโอโร และ โบโนโม (Finocchiaro; & Bonomo. 1973: 60-63) ได้เสนอแนะหัวข้อทางวัฒนธรรมที่ควรนำมาสอนโดยแบ่งเป็นหมวดหมู่ต่าง เพื่อให้ครูผู้สอนนำมาเป็นหลักในการเลือกมาสอน เพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาในสังคมได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งจะกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

3.3 วัฒนธรรมกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

ภาษาและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่หลอมรวมกันและยากที่จะแยกออกจากกันได้ และวัฒนธรรมยังนับเป็นปัจจัยหลักที่ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาต่างประเทศ การเรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาก็จะช่วยทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาได้เร็วขึ้น เอ็มมิต และพอลลอค (Emmitt; & Pollock. 1997) ได้กล่าวไว้ว่า ความแตกต่างทางภาษาทำให้เกิดข้อจำกัดต่างๆ คนพูดภาษาต่างกั้ก็จะมีความคิดและมุมมองที่แตกต่างกันไป ดังนั้น การเรียนรู้ภาษาใหม่ใดๆก็ควรจะเรียนรู้วัฒนธรรมของภาษานั้นๆด้วย บายราม (Byram. 1989) กล่าวว่าครูสอนภาษาก็คือครูสอนวัฒนธรรม ดังที่ลาโด (Lado. 1968: 3) ได้ให้ข้อคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสอนภาษาไว้ว่า ผู้สอนภาษาที่ดีนั้น ไม่เพียงแต่จะรู้จักสังเกตรูปแบบการใช้ภาษา และสำเนียงของภาษานั้นๆ หากยังต้องมีความรู้ในด้านวัฒนธรรมด้วย นอกจากนี้วัฒนธรรมยังเป็นตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อการเรียนการสอนภาษาเพราะแต่ละวัฒนธรรมต่างก็มีลักษณะเฉพาะของตนเอง สิ่งที่มีความหมายอย่างหนึ่งในวัฒนธรรมหนึ่ง อาจมีความหมายอีกอย่างหนึ่งในวัฒนธรรมอื่นก็ได้ ภาษาก็เป็นผลผลิตทางวัฒนธรรม มีวัฒนธรรมเป็นพื้นฐานและในขณะเดียวกันภาษาเป็นเครื่องมือที่ช่วยสื่อความรู้สึก ความคิดซึ่งกันและกัน ซึ่งอาจสรุปได้ว่าภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมนั่นเอง หากผู้เรียนเข้าใจวัฒนธรรมของภาษาผู้เรียนก็จะเข้าใจและสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องกับกาลเทศะและบุคคล (สุพิตรา สุภาพ. 2528)

3.4 หัวข้อวัฒนธรรมที่ควรสอนแก่ผู้เรียนภาษาต่างประเทศ

การเรียนรู้วัฒนธรรมเป็นส่วนสำคัญในการเรียนภาษาต่างประเทศ ดังนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องเลือกหัวข้อทางวัฒนธรรมที่ควรสอนให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในสังคมได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับโอกาสและกาลเทศะ ครูผู้สอนควรตระหนักถึงการสอนวัฒนธรรมว่าเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนการสอนภาษาเพราะนอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจภาษาได้ดีขึ้นแล้วยังช่วยทำให้การเรียนสนุกสนานขึ้นด้วย ดังนั้นผู้สอนควรเลือกเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่เป็นประโยชน์กับผู้เรียน วัฒนธรรมจึงแบ่งเป็นหัวข้อต่างๆมากมาย เช่น วัฒนธรรมเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง วัฒนธรรมเกี่ยวกับสถานที่สำคัญและบุคคลสำคัญ วัฒนธรรมที่เป็นธรรมเนียมปฏิบัติ ทักษะคิด และค่านิยม รวมไปถึงวัฒนธรรมเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ผู้สอนยังควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน อีกทั้งยังควรพิจารณาถึงระดับความยากง่ายในการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนในการเลือกเนื้อหาทางวัฒนธรรมอีกด้วย

เนื้อหาทางวัฒนธรรมนั้นมีหลากหลาย องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือองค์การยูเนสโก (UNESCO. 2010) ได้ให้ความสำคัญของการเรียนรู้วัฒนธรรม และได้แบ่งความหลากหลายของวัฒนธรรมไว้ 9 หัวข้อดังนี้

1. สังคม เศรษฐกิจ การเมืองและกฎหมาย
2. การเข้าถึงและรวมเป็นหนึ่ง
3. การมีส่วนร่วม
4. ความแตกต่างทางภาษา
5. ความคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ
6. การส่งเสริมอุตสาหกรรมทางสินค้าและบริการ
7. การส่งเสริมการสนทนาระหว่างวัฒนธรรมและวัฒนธรรมหลายฝ่าย
8. วิทยาศาสตร์สมัยใหม่และภูมิปัญญาท้องถิ่น
9. ความร่วมมือและการแลกเปลี่ยน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544) ได้เสนอแนะหัวข้อ วัฒนธรรมที่ผู้เรียนภาษาอังกฤษควรรู้ซึ่งรวบรวมจากวัฒนธรรมของประเทศต่างๆ ได้แก่ ประเทศ อังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศแคนาดา ประเทศออสเตรเลีย และประเทศนิวซีแลนด์ และแบ่งหมวดหมู่วัฒนธรรมออกเป็น 3 หมวดหมู่ ได้แก่ วัฒนธรรมเชิงข้อมูล วัฒนธรรมเชิงพฤติกรรม และ วัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ แฮมเมอร์ลี (Hammerly. 1982: 513-517) และหัวข้อวัฒนธรรมแต่ละหมวดหมู่แบ่งเป็นหัวข้อย่อยๆ ดังต่อไปนี้

1. **วัฒนธรรมเชิงข้อมูล** เป็นหัวข้อที่กล่าวถึงความรู้ทั่วไป ซึ่งแบ่งเป็นหัวข้อต่างๆดังนี้
 - 1.1 ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์
 - 1.2 ความรู้เกี่ยวกับการเมืองและการปกครอง
 - 1.3 ความรู้เกี่ยวกับการศึกษา
 - 1.4 ความรู้เกี่ยวกับภูมิศาสตร์ และสถานที่สำคัญ
 - 1.4.1 การคมนาคม การขนส่ง การเดินทาง
 - 1.4.2 สถานที่และเมืองสำคัญ
 - 1.5 ความรู้เกี่ยวกับบุคคลสำคัญและวีรบุรุษ
 - 1.6 ความรู้เกี่ยวกับข่าวสารและเทคโนโลยี
2. **วัฒนธรรมเชิงพฤติกรรม** เป็นวัฒนธรรมที่สอดแทรกอยู่ในชีวิตประจำวันของคนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ ซึ่งแบ่งเป็นหัวข้อต่างๆดังนี้
 - 2.1 การสนทนาในชีวิตประจำวัน
 - 2.1.1 การแสดงความคิดเห็น
 - 2.1.2 การถาม และการบอกทิศทาง
 - 2.1.3 การเสนอให้ความช่วยเหลือ การรับ และการปฏิเสธความช่วยเหลือ

- 2.1.4 การขอรับรอง การตอบรับ และการปฏิเสธคำขอรับรอง
- 2.1.5 การขาย และการซื้อ
- 2.1.6 การเรียกขานบุคคล และกลุ่มบุคคล
- 2.1.7 การกล่าวชมเชย และการแสดงความยินดี
- 2.1.8 การเชิญ การตอบรับ และการปฏิเสธคำเชิญ
- 2.1.9 การแสดงความยินดี และเสียใจ
- 2.1.10 การใช้โทรศัพท์
- 2.1.11 การขอโทษและการให้อภัย
- 2.1.12 การแนะนำตนเองต่อผู้อื่น และแนะนำผู้อื่นให้รู้จักกัน
- 2.1.13 การทักทายและการอำลา
- 2.1.14 การขอบคุณ และการตอบรับคำขอบคุณ
- 2.2 การแสดงพฤติกรรมที่ไม่ใช้คำพูด
 - 2.2.1 การสื่อสารด้วยการเขียน
 - 2.2.2 การแสดงออกด้วยสีหน้า ท่าทาง และสัญลักษณ์
- 2.3 ธรรมเนียมปฏิบัติ การดำเนินชีวิต ทักษะชีวิต และค่านิยม
 - 2.3.1 ศาสนา พิธีทางศาสนา และการเชื่อโชคลาง
 - 2.3.2 การสมัครงาน การทำงาน และอาชีพ
 - 2.3.3 ค่านิยมทางสังคม
 - 2.3.4 การเข้าร่วมในโอกาสต่างๆ ของสังคม
 - 2.3.5 ขนบธรรมเนียม ประเพณี และการเฉลิมฉลองในวันสำคัญ
 - 2.3.6 ความสัมพันธ์ระหว่างสังคมกับสิ่งแวดล้อม
 - 2.3.7 อาหาร และมารยาทในการรับประทานอาหาร
 - 2.3.8 ชนิดของร้านอาหาร
 - 2.3.9 งานพิเศษ และรายได้
 - 2.3.10 การแต่งงาน ครอบครัว และสังคม
 - 2.3.11 การใช้เวลารว่าง
 - 2.3.12 ความรัก การมีน้ำใจ และการสร้างมิตรภาพ
 - 2.3.13 สุขภาพ และการดูแลสุขภาพ
 - 2.3.14 การแต่งกาย

2.3.15 สัตว์ และสัตว์เลี้ยงในบ้าน

2.3.16 ลักษณะที่อยู่อาศัย

3. **วัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผล** เป็นหัวข้อวัฒนธรรมซึ่งอาจหมายถึงบุคคลที่มีชื่อเสียง วรรณกรรม เพลงและดนตรี และอื่นๆดังนี้

3.1 วรรณกรรม และผู้เขียนเด่นๆ

3.2 รูปแบบ และการเขียนวรรณกรรม

3.3 เพลง และดนตรี

3.4 ศิลปะ

3.5 กีฬา และนักกีฬา

นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญหลายคนเสนอแนะหัวข้อทางวัฒนธรรมที่ควรนำมาสอนในการเรียนภาษาต่างประเทศเช่น บรู๊คส์ (Brooks. 1964: 90-95) ฟินอคคิอาโร และ โบโนโม (Finocchiaro; & Bonomo. 1973: 60-63) และแชสแต็ยน์ (Chastain. 1971: 389-392) ดังรายละเอียดต่อไปนี้ บรู๊คส์ (Brooks. 1964: 90-95) ได้เสนอแนะหัวข้อทางวัฒนธรรมที่ควรนำมาสอนไว้ทั้งหมด 64 หัวข้อดังนี้

1. การทักทาย การสนทนา และการอำลา (Greeting, Friendly, Farewell)
2. รูปแบบคำสรรพนามในการสนทนา (The morphology of personal exchange)
3. ระดับภาษาที่ใช้ในการสนทนา (Levels of speech)
4. รูปแบบของภาษาสุภาพ (Patterns of politeness)
5. ความเคารพ (Respect)
6. รูปแบบของการออกเสียงประโยคแบบต่างๆ (Intonation patterns)
7. การละคำพูด (Contractions and omissions)
8. รูปแบบของคำที่ใช้ในประโยค (Expletive)
9. ข้อบกพร่องในการพูดและสาเหตุ (Type of errors in speech and their importance)
10. ภาษาไม่สุภาพ (Verbal taboos)
11. ภาษาเขียนและภาษาพูด (Written and spoken language)
12. จำนวนตัวเลข (Numbers)
13. นิทานพื้นเมือง (Folklore)
14. วรรณกรรมเด็ก (Childhood literature)
15. ระเบียบวินัย (Discipline)
16. งานเทศกาล (Festival)

17. วันหยุด (Holidays)
18. การประกอบกิจกรรมของวันอาทิตย์ (Observance of Sunday)
19. การเล่นเกมต่างๆ (Games)
20. ดนตรี (Music)
21. ภารกิจ (Errands)
22. สัตว์เลี้ยง (Pets)
23. โทรศัพท์ (Telephone)
24. มิตรภาพ (Comradeship)
25. ทรัพย์สินส่วนบุคคล (Personal possessions)
26. การปรับตัวตามภูมิอากาศ (Keeping warm and cool)
27. การรักษาความสะอาด และสุขอนามัย (Cleanliness)
28. เครื่องสำอาง (Cosmetics)
29. ยาสูบ และการสูบบุหรี่ (Tobacco and smoking)
30. ยารักษาโรคและแพทย์ (Medicine and doctors)
31. การแข่งขัน (Competitions)
32. การนัดหมาย (Appointments)
33. การเชื้อเชิญ (Invitations and Dates)
34. การจราจร (Traffics)
35. บทบาทเจ้าของรถยนต์ (Owning, repairing and driving cars)
36. วิทยาศาสตร์ (Science)
37. เครื่องมือ ของใช้ (Gadgets)
38. กีฬา (Sports)
39. รายการวิทยุและโทรทัศน์ (Radio and television programs)
40. สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ (Other reading matters)
41. หนังสือ (Books)
42. งานอดิเรก (Hobbies)
43. การเรียนในโรงเรียน (Learning in school)
44. การบ้าน (Homework and learning at home)
45. ศิลปะการเขียน (Penmanship)
46. การเขียนและการส่งจดหมาย (Letter writing and mailing)

47. อาหารในครอบครัว (Family meals)
 48. อาหารนอกบ้าน (Meals away from home)
 49. เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ (Soft drinks and alcohol)
 50. อาหารว่าง (Snacks and between-meal eating)
 51. ร้านอาหาร และสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่ม (Cafes, bars and restaurants)
 52. ลาน สนามหญ้า และทางเดิน (Yards, lawns and sidewalks)
 53. สวนสาธารณะและสนามเด็กเล่น (Parks and playground)
 54. ดอกไม้และสวนต่างๆ (Flower and gardens)
 55. โรงภาพยนตร์และโรงละคร (Movies and theatres)
 56. กิจกรรมแข่งความเร็ว ละครสัตว์ และการแสดงปราบพยศสัตว์ (races, circus and rodeo)
 57. พิพิธภัณฑ์ งานนิทรรศการ และสวนสัตว์ (Museums, exhibitions and zoos)
 58. การเดินทาง (Getting from place to place)
 59. ความแตกต่างในการดำรงชีวิตในเมืองกับชนบท (Contrasts in town and country life)
 60. สถานที่พักผ่อน ช่วงวันหยุด (Vacation and resort area)
 61. การออกค่ายและการเดินป่า (Camping and hiking)
 62. การออมทรัพย์ (Saving accounts and thrift)
 63. งานเล็กๆ น้อยๆ ที่มีค่าตอบแทน (odd jobs and earning power)
 64. อาชีพ (Career)
- ฟินอคคิอาโร และ โบโนโม (Finocchiaro; & Bonomo. 1973: 60-63) ได้เสนอแนะหัวข้อ
วัฒนธรรมไว้ดังต่อไปนี้

1. การแนะนำและการใช้บัตรประจำตัว (Introduction and Identification)
 - 1.1 การทักทาย การอำลา การแนะนำตัว (Greetings, leave-takings, introductions)
 - 1.2 การให้ข้อมูลของตนเองและผู้อื่น (Identification of self and others)
 - 1.3 ที่อยู่และอายุ (Address and age)
2. ห้องเรียน (The immediate classroom)
 - 2.1 ชื่อและที่ตั้งของห้องเรียน (Name and location of parts of the room)
 - 2.2 ชื่อของสื่อการสอน (Name of instructional materials)
 - 2.3 จำนวนที่ใช้ในห้องเรียน (Common classroom expression)

3. โรงเรียน (The school)
 - 3.1 ที่ตั้งของห้อง และสถานที่ต่างๆในอาคาร (Location of rooms and special places in the building)
 - 3.2 บุคคลในอาคารนั้นๆ (ชื่อ หน้าที่การงาน) [People in the building (names, functions, special services)]
 - 3.3 กฎและ ระเบียบ ข้อบังคับ (Rules and regulations)
 - 3.4 กิจกรรมของโรงเรียน (School activities)
4. ครอบครัว (The family)
 - 4.1 สมาชิกในครอบครัว (Members)
 - 4.2 ความสัมพันธ์ในครอบครัว (Relationships and ages)
 - 4.3 บ้าน (ห้อง การใช้สอย เครื่องเรือน การทำความสะอาด) [The home and their uses]
 - 4.4 อาชีพของสมาชิก (Occupations)
 - 4.5 อาหาร (การจัดโต๊ะ) [Meals (table setting, formulas)]
 - 4.6 สุขภาพ (Daily health routines)
 - 4.7 เครื่องแต่งกาย (ตามฤดูกาล) [Clothing]
 - 4.8 กิจกรรมสันทนาการต่างๆ (Recreational activities)
5. ชุมชนต่างๆ (The immediate community)
 - 5.1 สถานบริการทางสุขภาพต่างๆ (Homes)
 - 5.2 การคมนาคม การสื่อสาร (Transportation facilities)
 - 5.3 สถานที่ราชการ (Local government agencies)
 - 5.4 เขตในเมืองและเขตนอกเมือง (Places of worship)
 - 5.5 เหตุการณ์ประจำวัน (Current events)
 - 5.6 สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ (Places of recreational interest)
6. มรดกทางวัฒนธรรม (Our cultural heritage)
 - 6.1 วันหยุด (Holidays)
 - 6.2 วีรชน และประวัติศาสตร์ (Heroes and history)
 - 6.3 เอกสารทางประวัติศาสตร์ และสุนทรพจน์ (Historical documents and speeches)
 - 6.4 เพลง คำประพันธ์ และสุภาษิต (Songs, rhymes, proverbs)

6.5 ดนตรี วรรณคดี และศิลปะ (Music, literature, and art forms)

6.6 พัฒนาการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific development)

7. การแนะแนวส่วนตัวที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา (Personal guidance – this topic is treated in greater detail because of its importance to secondary school students.)

7.1 การสุมาคม (Recreational facilities)

7.2 ความสัมพันธ์ทางสังคม (Social relations)

7.3 ขนบธรรมเนียมประเพณี (Customs)

7.3.1 การทักทายเพื่อน ผู้ใหญ่ และเด็ก (Greetings and leave-takings)

7.3.2 อาหาร เวลารับประทานอาหาร ชนิดของร้านอาหาร (Foods – time for meals, types of restaurants)

7.3.3 วันสำคัญต่างๆ ตลอดจนการให้ของขวัญ การเยี่ยมเยียน การส่งบัตรอวยพร (Holidays – dates, gifts, visiting, greeting cards)

7.3.4 การแต่งกายตามฤดู แบบพิธีการ แบบตามสบายและในโอกาสพิเศษ (Dress – seasonal, formal, informal, special occasion)

7.3.5 การสื่อสารทางจดหมาย โทรเลข โทรศัพท์ (Communication – letters, telegrams, telephones)

7.3.6 การคมนาคม ธรรมเนียมการจอง และการตรงเวลา (Transportation – reservations, importance of arrival time)

7.3.7 การปฏิบัติตามระเบียบทางธุรกิจและกฎหมาย (Business forms and legal practices)

7.3.8 การติดต่อกันระหว่างคนรักและการแต่งงาน (Courtship and marriage)

7.3.9 รูปแบบของพฤติกรรมทางสังคม ทางการศึกษา และอาชีพ (Behavior patterns in various situations – social, educational, vocational)

7.3.10 การให้ความรู้ทางการบริโภค เช่น การซื้อสินค้าเงินผ่อน การกู้ยืมโดยใช้เครดิต (Consumer education – installment buying, credit borrowing)

7.4 เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา (Educational)

7.5 เรื่องที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ (Vocational)

7.6 การใช้เวลาว่าง (Leisure time activities)

7.7 การนับถือศาสนา (Moral and spiritual values)

8. อื่นๆ (Miscellaneous)

แคสเตียน (Chastain. 1971: 389–392) ได้เสนอหัวข้อทางวัฒนธรรมที่ควรนำมาสอนไว้ 44 หัวข้อดังนี้

1. กิจกรรมสำหรับนักเรียนในช่วงวันหยุด (Typical student activities)
 2. รูปแบบของการสนทนา (Typical conversations)
 3. ความสนใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากที่สุด (What does the typical student think about most?)
 4. การเงิน (Money)
 5. อาหารและเครื่องดื่ม (Meals and drinks)
 6. กิจกรรมยามว่าง (Leisure activities)
 7. อาชีพ (Careers)
 8. ความสุข (Happiness)
 9. ความสำเร็จ (Success)
 10. บิดา มารดา (Parents)
 11. ทัศนะของเยาวชนต่อบทบาทของบิดามารดา (Youth view of parenthood)
 12. บทบาทของบุรุษ และสตรีในสังคม (Masculine and feminine roles in the society)
- ครอบครัว (Family)
13. ความสัมพันธ์ต่อบุคคลอื่น (Relatives)
 14. เยาวชน (Youth)
 15. การเกี้ยวพาราสี การแต่งงาน (Courtship and marriage)
 16. การศึกษา (Education)
 17. การผูกมิตร (Friends)
 18. ระบบสังคม (Social system)
 19. ช่องว่างระหว่างวัย (Generation gap)
 20. ยาเสพติด (Drugs)
 21. การมีส่วนร่วมในการเมืองของเยาวชน (Youth participation in politics)
 22. ระบบเศรษฐกิจ (Economic system)
 23. ความรักชาติ (Patriotism)
 24. สิทธิของสตรี (Woman's liberation)
 25. สงครามและสันติภาพ (War and peace)

26. การเปลี่ยนแปลงและรายการต่างๆ (Change of program)
27. สิ่งแวดล้อม (Ecology)
28. ประชากร (Population)
29. ศาสนา (Religion)
30. อาชญากรรม (Crime)
31. กฎหมาย (Law)
32. อารมณ์ขัน (Humor)
33. บุคลิกภาพที่ดี Good manner)
34. การโฆษณา (Advertising)
35. การพิมพ์ (Press)
36. เสรีภาพส่วนบุคคล (Individual liberty)
37. ความตาย (Death)
38. ระเบียบวินัย (Disciplines)
39. วันหยุดสุดสัปดาห์ (Holidays)
40. เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย (Clothing)
41. การขนส่ง (Transportation)
42. การใช้ภาษาสุภาพ (Courtesy phrases)
43. ภาษาท่าทาง (Kinesics)

สรุปได้ว่าหัวข้อวัฒนธรรมที่ควรนำมาสอนในการเรียนภาษาต่างประเทศที่ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะไว้ สามารถแบ่งเป็นหมวดหมู่ได้ 3 ประเภทได้แก่ วัฒนธรรมเชิงข้อมูล วัฒนธรรมเชิงพฤติกรรม และวัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผล ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวทางในการแบ่งหมวดหมู่วัฒนธรรม 3 ประเภทนี้มาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ในงานวิจัยครั้งนี้

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มีงานวิจัยหลายเรื่องที่ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมเจ้าของภาษาที่มีผลต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

จูไรรัตน์ เต็มปัญญา (2524) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างคู่มือการสอนวัฒนธรรมฝรั่งเศส เรื่องสถานและความเป็นอยู่เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านภาษาและวัฒนธรรม เรื่องสถานและความเป็นอยู่ของชาวฝรั่งเศส กับกลุ่มทดลองซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้

คู่มือที่สร้างขึ้นสอนกับกลุ่มทดลอง ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มที่สอนตามปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ กลุ่มที่เรียนโดยใช้คู่มือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนตามการสอนปกติ และผู้วิจัยยังได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ครูผู้สอนควรให้ความรู้ด้านวัฒนธรรมแก่นักเรียนมากขึ้น เพราะนอกจากจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจบริบทของตัวภาษามากขึ้นแล้วยังช่วยให้ผู้เรียนบางส่วนที่ไม่สนใจเรียนภาษาหันมาสนใจได้บ้าง เนื่องจากเกิดความอยากรู้อยากเห็นเรื่องวัฒนธรรมของชาวต่างชาติ

อักษรประเสริฐ เศรษฐประเสริฐ (2527) ได้ทำการวิเคราะห์หนังสือเรียนและคู่มือครู ในการจัดหมวดหมู่ รูปแบบ และความถี่ของเนื้อหาด้านวัฒนธรรม และรวบรวมรูปแบบประโยคที่ใช้ในการเสนอเนื้อหาด้านวัฒนธรรมแต่ละรูปแบบจากหนังสือเรียนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และคู่มือครูจำนวนทั้งหมด 3 รายการ 6 เล่ม ได้แก่ Active Context English Book 1, Kanel One และ Lado English Series Book 4 ซึ่งได้ผลการวิจัยดังนี้

1. การวิเคราะห์จัดหมวดหมู่ และความถี่ของเนื้อหาด้านวัฒนธรรม

หนังสือเรียนทั้ง 3 เล่ม เสนอหมวดหมู่รูปแบบวัฒนธรรม และความถี่ของเนื้อหาด้านวัฒนธรรมแตกต่างกัน คือ Active Context English Book 1 เสนอไว้ 32 รูปแบบ Kanel One เสนอไว้ 26 รูปแบบ และ Lado English Series Book 4 เสนอไว้ 22 รูปแบบ แต่เมื่อพิจารณารูปแบบที่มีความถี่สูงสุด พบว่ามีเนื้อหาทางวัฒนธรรมเพียง 2 รูปแบบเท่านั้นที่หนังสือเรียนทั้ง 3 เล่มเสนอไว้ตรงกันคือ Levels of Speech และ Patterns of Politeness

คู่มือครูทั้ง 3 เล่ม เสนอหมวดหมู่รูปแบบวัฒนธรรม และความถี่ของเนื้อหาด้านวัฒนธรรมไว้แตกต่างกัน คือ Active Context English Book 1 เสนอไว้ 6 รูปแบบ Kanel One เสนอไว้ 12 รูปแบบ และ Lado English Series Book 4 เสนอไว้ 5 รูปแบบ เมื่อพิจารณารูปแบบที่มีความถี่สูงสุด พบว่ามีเนื้อหาทางวัฒนธรรมเพียง 1 รูปแบบเท่านั้นที่คู่มือครูทั้ง 3 เล่มเสนอไว้ตรงกันคือ Patterns of Politeness

2. การรวบรวมรูปแบบประโยคที่ใช้ในการเสนอเนื้อหาด้านวัฒนธรรม

หนังสือเรียนทั้ง 3 เล่ม เสนอรูปแบบประโยคเป็น 2 ลักษณะคือ ประโยคที่มีเนื้อหาด้านวัฒนธรรมครอบคลุมทั้งหมด และประโยคที่มีศัพท์บางคำเกี่ยวข้องกับเนื้อหาด้านวัฒนธรรม และนอกจากคู่มือครูจะเสนอรูปแบบประโยคเช่นเดียวกับหนังสือเรียนแล้ว ยังมีคำอธิบายหรือคำแนะนำเนื้อหา และการจัดกิจกรรมต่างๆอีกด้วย

เมื่อนำผลการวิเคราะห์หนังสือเรียนและคู่มือครูที่ศึกษามาเปรียบเทียบพบว่า หนังสือแบบเรียนและคู่มือครูมีความสัมพันธ์ด้านการเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมกันน้อย เนื่องจากคู่มือครูมิได้

เสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรม และคำอธิบายเนื้อหาด้านวัฒนธรรม ทั้งที่เนื้อหาเหล่านั้นมีการเสนอไว้มากมายในหนังสือเรียน

ปราณี ระเบียบดี (2529) ได้ศึกษาผลของการสอนศัพท์ภาษาอังกฤษที่มีเนื้อหาทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาต่อความเข้าใจศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่านักเรียนในกลุ่มทดลอง ซึ่งเรียนศัพท์ภาษาอังกฤษที่มีเนื้อหาทางวัฒนธรรม มีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม สนใจที่จะซักถามเรื่องวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และสนใจจะเรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษา ซึ่งแตกต่างกับนักเรียนกลุ่มควบคุม และนอกจากนั้น นักเรียนที่เรียนศัพท์ภาษาอังกฤษที่มีเนื้อหาทางวัฒนธรรมยังมีความคงทนในความเข้าใจศัพท์ภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นด้วย นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมให้แก่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษว่า การสอดแทรกเนื้อหาทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาในการเรียนภาษาอังกฤษสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมมากขึ้น ซึ่งทำให้การสอนได้ผลดียิ่งขึ้น ครูผู้สอนจึงไม่ควรละเลยมองข้ามการให้ความเข้าใจที่ถูกต้องของเจ้าของภาษา ทั้งในส่วนที่เหมือนและแตกต่างจากวัฒนธรรมของผู้เรียน และการพิจารณาเนื้อหาทางวัฒนธรรมควรคำนึงถึงความเหมาะสมและระดับชั้นการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย

พนิดา สุนทรวิภาต (2533) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน และความเข้าใจในวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับต่ำ นักเรียนทำคะแนนเฉลี่ยได้คิดเป็นร้อยละ 36.42 ของคะแนนเต็ม 2) ความเข้าใจในวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนสามารถทำคะแนนเฉลี่ยได้คิดเป็นร้อยละ 60.34 และ 3) ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับความเข้าใจในวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เบญจภรณ์ สมศักดิ์โยธิน (2537) ทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความเข้าใจเนื้อหาทางวัฒนธรรมในหนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษชุด Discoveries (Students' book 1-3) ซึ่งทำการทดลองกับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษจำนวน คนที่ใช้หนังสือ Discoveries เป็นสื่อการสอน พบว่าครูผู้สอนมีความเข้าใจเนื้อหาทางวัฒนธรรมไม่เพียงพอ และปัญหาอันดับแรกที่ครูมีมากที่สุดคือ เนื้อหาเกี่ยวกับการขอความช่วยเหลือในเหตุฉุกเฉิน และเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่สร้างปัญหาน้อยที่สุดคือเนื้อหาเกี่ยวกับดนตรี

ธัญญวัฒน์ ตรีเนตร (2551) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษและความเข้าใจในวัฒนธรรมตะวันตกของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ภาควิชาภาษาต่างประเทศและอุตสาหกรรมบริการ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ จำนวน 107 คน พบว่าความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับความเข้าใจใน

วัฒนธรรมตะวันตกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ความเข้าใจในวัฒนธรรมตะวันตกของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลางส่งผลถึงความสามารถในการทำคะแนนเฉลี่ยได้เท่ากับ 36.99 จากคะแนนเต็ม 70 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 52.84

งานวิจัยต่างประเทศ

รอดเจอร์ส (Rodgers. 1979: 718- A) ได้ทำการศึกษาว่าเจตคติแรงจูงใจเป็นองค์ประกอบในการเรียนภาษาต่างประเทศมากกว่าความถนัดทางภาษาและวิธีการเรียนการสอน ซึ่งทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วยครูจำนวน 45 คน และนักเรียนที่เข้าเรียนวิชาภาษาอังกฤษอีกจำนวน 45 คน ในมหาวิทยาลัยแอนดรูวส์ เพื่อที่จะจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบที่มีผลต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความเห็นตรงกันว่าแรงจูงใจและความพึงพอใจที่ได้จากการเรียนการสอนนั้น เป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างผลสัมฤทธิ์ที่ดีในการเรียน ความเข้าใจในวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาก็นับเป็นแรงจูงใจและสามารถบ่งชี้ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการเรียนภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี

ฮาลสเตด (Halsted. 1982: 3477- A) ได้ทำการศึกษานักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาทางวัฒนธรรมที่ต่างกันและเข้าไปศึกษาต่อในประเทศสหรัฐอเมริกา และเปรียบเทียบกับนักศึกษาชาวอเมริกันที่ศึกษาอยู่ในระดับเดียวกัน จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยพบว่านักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีความมุ่งมั่นที่จะนำภาษาอังกฤษที่เรียนไปใช้ จึงเป็นแรงจูงใจที่จะเรียนรู้และรับอิทธิพลจากวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนักศึกษากลุ่มนี้จึงได้ศึกษาถึงการเรียนที่ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงซึ่งปัจจัยสำคัญก็มาจากการเรียนรู้ทักษะทางภาษาและความเข้าใจในวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา จากผลการวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงมีความเห็นเพิ่มเติมว่า ก่อนการเรียนภาษาใดๆ ควรมีการสำรวจเจตคติที่ผู้เรียนมีต่อวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาที่จะเรียน

ไฮแลนด์ (Hyland. 1993: 69-84) ทำการศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมและการเรียนรู้เรื่องความชอบในรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาชาวญี่ปุ่นโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากนักศึกษาทั้งหมดจำนวน 440 คน จากมหาวิทยาลัยทั้งหมด 8 แห่งในประเทศญี่ปุ่น (265 คน) และหนึ่งแห่งในประเทศนิวซีแลนด์ (140 คน) เพื่อค้นหาว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นตัวส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทั้งในภาษาอังกฤษและภาษาญี่ปุ่น ผลการวิจัยพบว่า ความแตกต่างทางเพศ ระดับของมหาวิทยาลัย ระยะเวลาที่เรียนภาษาอังกฤษ ระยะเวลาที่เรียนกับผู้สอนชาวต่างชาติ และการเรียนในต่างประเทศล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับความแตกต่างของรูปแบบการเรียนรู้ นักเรียนญี่ปุ่นมีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายและไม่มีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลัก ความชอบในรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญจากเจ้าของภาษาซึ่งการพูดภาษาต่างกันั้นมาจากพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่ต่างกัน

วอง (Wong. 2000) ได้ทำการวิจัยสำหรับวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกในหัวข้อ “The influence of gender and culture on the pedagogy of western EFL teachers in China” ซึ่งเป็น การวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของเพศและวัฒนธรรมที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศจีน ซึ่ง ทำการสำรวจจากครูสอนภาษาอังกฤษชาวตะวันตกจำนวน 5 คน เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับครูที่สอน ภาษาอังกฤษที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ ผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลทั้งหลายที่มีผลต่อการ เรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้นสามารถจำแนกออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ด้วยกันคือ

1. ประสบการณ์และความคาดหวังของผู้สอน ได้แก่ ประสบการณ์การสอนของครู ประสบการณ์การเรียนรู้ ประสบการณ์ด้านวัฒนธรรม ความสนใจ เพศ ทักษะ ฯลฯ

2. สภาพความเป็นจริงและข้อจำกัดของบริบทในภาษาแม่ ได้แก่ แหล่งการเรียนรู้ ห้องเรียน หนังสือเรียน ความสนใจของผู้เรียน ฯลฯ

3. อิทธิพลอื่นๆ ได้แก่ เจตคติของผู้เรียน ปัญหาส่วนบุคคล ฯลฯ

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษทั้ง 5 คนนี้ยังได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับอิทธิพลของวัฒนธรรมที่มีต่อการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษดังนี้

1. การเรียนรู้วัฒนธรรมตะวันตกกับวัฒนธรรมจีนนั้นแตกต่างกันอย่างมาก

2. ความแตกต่างในการสอนภาษาระหว่างครูชาวตะวันตกและครูจีนนั้นมีอยู่ชัดเจน เนื่องจากครูชาวตะวันตกเน้นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ในขณะที่ครูจีนนั้นยังเน้นวิธีการสอนแบบ ตั้งเดิมตามแนวคิดของชาวจีน

3. การปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศจีนซึ่ง สามารถทำได้ดังนี้ เพิ่มการสอนในชั้นเรียนสำหรับผู้ทำงานกลุ่มย่อย อนุญาตให้ผู้เรียนใช้ภาษาจีนใน ห้องเรียนได้บ้าง และเลี้ยงการถามตอบรายบุคคลในชั้นเรียน ควรให้มีการตอบคำถามพร้อมกันทั้งห้อง

จอห์นสัน (Johnson. 1981) ได้ทำการทดลองศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านความเข้าใจใน วัฒนธรรม กับช่วงเวลาในการศึกษาคำศัพท์ที่ผู้เรียนไม่คุ้นเคยแต่ปรากฏอยู่ในบทอ่าน ซึ่งเลือก นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ในประเทศอิหร่านเป็นกลุ่มตัวอย่าง และให้อ่านเรื่องเกี่ยวกับวันฮาโลวีนซึ่ง ประกอบไปด้วยข้อมูลด้านวัฒนธรรมทั้งที่กลุ่มตัวอย่างคุ้นเคยและไม่คุ้นเคย ผลการวิจัยพบว่า กลุ่ม ตัวอย่างสามารถทำคะแนนในส่วนของเนื้อเรื่องที่มีความเข้าใจด้านวัฒนธรรมได้ดีกว่าเนื้อเรื่องใน ส่วนที่ไม่คุ้นเคย

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นจะเห็นได้ว่า การเรียนภาษาควบคู่ไปกับการเรียนรู้ วัฒนธรรมของเจ้าของภาษานั้นเป็นสิ่งจำเป็น และยังช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้ สูงขึ้นอีกด้วย ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะใช้เนื้อหาทางวัฒนธรรมที่ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน คือ บรู๊คส์ (Brooks.

1964: 90-95) ฟินอคคิอาโร และ โบโนโม (Finocchiaro; & Bonomo. 1973: 60-63) และแคสเตียน (Chastain. 1971: 389-392) ได้เสนอแนะไว้ว่าควรนำมาสอนแก่ผู้เรียนภาษาต่างประเทศมาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ฉบับของสำนักพิมพ์เอกชนที่ผ่านการประกันคุณภาพโดยผู้ผลิต ตามบัญชีกำหนดสื่อการเรียนรู้สำหรับเลือกใช้ในสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปีการศึกษา 2553 จำนวนทั้งหมด 7 เล่ม เพื่อจะเป็นประโยชน์กับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษจะได้ทราบเนื้อหาด้านวัฒนธรรมที่ปรากฏในหนังสือเรียนแต่ละเล่มได้ชัดเจนขึ้น และยังใช้เป็นแหล่งความรู้ในการพิจารณาเลือกใช้นักเรียนภาษาอังกฤษเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนวิชาภาษาอังกฤษ และความสอดคล้องของสื่อการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของสำนักพิมพ์เอกชนที่ผ่านการประกันคุณภาพโดยผู้ผลิต และอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษา ตามบัญชีกำหนดสื่อการเรียนรู้สำหรับเลือกใช้ในสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปีการศึกษา 2553 กับตัวชี้วัดของมาตรฐานการเรียนรู้ ด้านภาษาและวัฒนธรรม เพื่อทราบว่าหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่มมีเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมแต่ละหมวดหมู่มากน้อยเพียงใด และสื่อการเรียนรู้แต่ละชุดมีเนื้อหาสอดคล้องกับตัวชี้วัดของมาตรฐานการเรียนรู้ สาระ 2 ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อย่างไร โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ คือ สื่อการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนทั่วประเทศ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยศึกษาสื่อการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของสำนักพิมพ์เอกชนที่ผ่านการประกันคุณภาพโดยผู้ผลิต จากบัญชีกำหนดสื่อการเรียนรู้สำหรับเลือกใช้ในสถานศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปีการศึกษา 2553 จำนวนทั้งหมด 7 ชุดดังต่อไปนี้

1. Elevator 1 แต่งโดย Tom Ottway & Lucy Norris/ Richmond Publishing/ 2010
2. Icon 1 แต่งโดย Donald Freeman, Kathleen Graves, and Linda Lee / Mac Press/ 2008
3. Mega Goal 4 แต่งโดย Manuel Dos Santos/ TWP/ 2010
4. My World 4 แต่งโดย Manuel Dos Santos/ TWP/ 2010

5. Success 1 แต่งโดย Jane Comyns Carr & Jennifer Parsons/ WPP/ 2010
6. Upstream แต่งโดย Virginia Evans & Jenny Dooley/ Aksorn Charoentat/ 2010
7. World Club 1 แต่งโดย Michael Harris & David Mower/ WPP/ 2005

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสำรวจเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรม
2. ตารางวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรม
3. เกณฑ์ความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมกับตัวชี้วัดในมาตรฐานการเรียนรู้ที่ 2.1 และ 2.2 สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)

1. แบบสำรวจเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรม (คูภาคผนวก ก)

แบบสำรวจเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรม คือ แบบตรวจสอบเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมซึ่งแบ่งออกเป็น 3 หมวดหมู่ ได้แก่ วัฒนธรรมเชิงข้อมูล วัฒนธรรมเชิงพฤติกรรม และวัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผล โดยแต่ละหมวดหมู่ประกอบด้วยหัวข้อทางภาษาและวัฒนธรรมที่ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาต่างประเทศได้เสนอแนะไว้ว่าเป็นเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศควรรู้ ทั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสำรวจเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมตามลำดับดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ควรสอนให้แก่ผู้เรียนภาษาต่างประเทศจาก บรูคส์ (Brooks. 1964: 90-95) แชสเตียน (Chastian. 1971: 383 – 92) และ ฟินอคคิอาโร และ โบนโนโม (Finocchiaro; & Bonomo. 1973: 60-63) ได้เสนอแนะไว้

1.2 นำหัวข้อทางภาษาและวัฒนธรรมที่ได้จากศึกษาในข้อ 1.1 มาสร้างเป็นแบบสำรวจเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมตามหมวดหมู่

1.3 สำรวจหัวข้อภาษาและวัฒนธรรมที่ผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปเสนอแนะไว้ตรงกัน เพื่อนำไปสร้างตารางวิเคราะห์

2. ตารางวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรม (คูภาคผนวก ข)

ตารางวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรม คือ ตารางที่แบ่งหัวข้อวัฒนธรรมออกเป็น 3 หมวดหมู่ โดยแต่ละหมวดหมู่ประกอบด้วยหัวข้อทางวัฒนธรรมที่ได้จากผลของแบบสำรวจเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรม ในข้อ 1

ทั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมตามลำดับดังนี้

2.1 ศึกษา และเลือกหัวข้อทางภาษาและวัฒนธรรมโดยแจ่มแจ้งประเภทของเนื้อหาทางวัฒนธรรมเป็น 3 หมวดหมู่ คือ วัฒนธรรมเชิงข้อมูล วัฒนธรรมเชิงพฤติกรรม และวัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผล

2.2 สร้างเป็นตารางวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรม โดยแบ่งเป็น 3 หมวดหมู่

3. เกณฑ์ความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมกับตัวชี้วัดในมาตรฐานการเรียนรู้ที่ 2.1 และ 2.2 สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)

เกณฑ์ความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมกับตัวชี้วัดในมาตรฐานการเรียนรู้ สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) คือ ตารางเปรียบเทียบความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมกับตัวชี้วัดในมาตรฐานการเรียนรู้ สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสร้างเกณฑ์ความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมกับตัวชี้วัดในมาตรฐานการเรียนรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมตามลำดับดังนี้

3.1 ศึกษาความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในสื่อการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษทั้ง 7 ชุด กับตัวชี้วัดในมาตรฐานการเรียนรู้ สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)

3.2 สร้างเป็นเกณฑ์ความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมกับตัวชี้วัดในมาตรฐานการเรียนรู้ สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ตามตารางต่อไปนี้

เกณฑ์ความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมกับตัวชี้วัดในมาตรฐานการเรียนรู้ที่ 2.1 และ 2.2 สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)

มาตรฐานการเรียนรู้ 2.1: เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและนำไปใช้ได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

ตัวชี้วัดช่วงชั้น		ความสอดคล้องกับ หมวดหมู่ทางวัฒนธรรม	เนื้อหา/ กิจกรรม
ตัวชี้วัดที่ 1 (2.1.1)	เลือกใช้ภาษา น้ำเสียง ที่เหมาะสมกับระดับของบุคคล เวลา โอกาส และสถานที่ ตามมารยาทสังคม และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา	วัฒนธรรมเชิงพฤติกรรม	บทสนทนา กิจกรรมฟัง-พูด กิจกรรมอ่าน-เขียน บทฟังจากซีดี
ตัวชี้วัดที่ 2 (2.1.2)	อธิบาย/อภิปราย วิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อ และที่มาของขนบธรรมเนียม และประเพณีของเจ้าของภาษา	วัฒนธรรมเชิงข้อมูล วัฒนธรรมเชิงพฤติกรรม วัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผล	กิจกรรมฟัง-พูด บทสนทนา บทอ่าน กิจกรรมการเขียน

มาตรฐานการเรียนรู้ 2.2 : เข้าใจความเหมือนและแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษา และวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

ตัวชี้วัดช่วงชั้น		ความสอดคล้องกับ หมวดหมู่ทางวัฒนธรรม	เนื้อหา/ กิจกรรม
ตัวชี้วัดที่ 1 (2.2.1)	อธิบาย/เปรียบเทียบ ความแตกต่าง ระหว่างโครงสร้างประโยค ข้อความ สำนวน คำพังเพย สุภาษิต และ บทกลอนของภาษาต่างประเทศ และภาษาไทย	วัฒนธรรมเชิงข้อมูล และวัฒนธรรมเชิงพฤติกรรม	กิจกรรมฟัง-พูด บทสนทนา บทอ่าน กิจกรรมการเขียน
ตัวชี้วัดที่ 2 (2.2.2)	วิเคราะห์/อภิปราย ความเหมือน และความแตกต่าง ระหว่างวิถีชีวิต ความเชื่อและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับของไทย และนำไปใช้ได้อย่างมีเหตุผล	วัฒนธรรมเชิงข้อมูล วัฒนธรรมเชิงพฤติกรรม วัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผล	กิจกรรมฟัง-พูด บทสนทนา บทอ่าน กิจกรรมการเขียน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

1. ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมในบทเรียนของหนังสือแบบเรียนทั้ง 7 เล่มโดยใช้ตารางวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแนวทาง
2. บันทึกค่าความถี่ของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมทั้ง 3 หมวดหมู่ที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนทั้ง 7 เล่ม
3. คำนวณปริมาณความถี่ที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมแต่ละหมวดหมู่ ในหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่มเป็นค่าร้อยละ
4. สรุปผลการวิเคราะห์เนื้อหาทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่ม
5. วิเคราะห์ความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมในหนังสือแบบเรียนจากตารางวิเคราะห์ในข้อ 4 กับตัวชี้วัดที่ 1 และ 2 ของมาตรฐานการเรียนรู้ 2.1 และกับตัวชี้วัดที่ 1 และ 2 มาตรฐานการเรียนรู้ 2.2 สาระการเรียนรู้ที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) โดยใช้เกณฑ์ความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแนวทาง
6. สรุปผลการวิเคราะห์ และอภิปรายผล

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในสื่อการเรียนรู้อิงวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทั้ง 7 ชุดตามจุดมุ่งหมายของการค้นคว้า โดยแบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมแต่ละหมวดหมู่ที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่ม

ตอนที่ 2 ผลความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมในสื่อการเรียนรู้อิงวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กับตัวชี้วัดในมาตรฐานการเรียนรู้ที่ 2.1 และ 2.2 สาระการเรียนรู้ 2 ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่ม

1. ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมในหนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวนทั้งหมด 7 เล่ม ได้แก่ Elevator, Icon, Upstream, Mega Goal, My World, Success, และ World Club โดยแบ่งการวิเคราะห์เนื้อหาในแต่ละเล่มเป็น 3 หมวดหมู่ คือ วัฒนธรรมเชิงข้อมูล วัฒนธรรมเชิงพฤติกรรม และวัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผล และนำปริมาณความถี่ที่ได้มาหาค่าร้อยละ โดยใช้สูตรในการคำนวณดังนี้

1.1 ค่าร้อยละของเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนทั้ง 7 เล่ม

$$\frac{\text{ความถี่ของเนื้อหาทางวัฒนธรรมแต่ละหมวดหมู่ที่ปรากฏในแต่ละเล่ม} \times 100}{\text{ผลรวมความถี่เนื้อหาทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนทุกเล่ม}}$$

ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์ปรากฏตามตาราง 1

ตาราง 1 แสดงความถี่และค่าร้อยละของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียน
ทั้ง 7 เล่ม

หนังสือแบบเรียน/ หมวดหมู่ วัฒนธรรม	วัฒนธรรมเชิง ข้อมูล		วัฒนธรรมเชิง พฤติกรรม		วัฒนธรรมเชิง สัมฤทธิ์ผล		รวมทั้งหมด	
	ความถี่	ค่า ร้อยละ	ความถี่	ค่า ร้อยละ	ความถี่	ค่า ร้อยละ	ความถี่	ค่า ร้อยละ
My World	108	5.76%	116	6.18%	29	1.55%	253	13.49%
Elevator	120	6.40%	109	5.81%	38	2.03%	267	14.23%
Icon	87	4.64%	107	5.70%	23	1.23%	217	11.57%
Upstream	141	7.52%	135	7.20%	30	1.60%	306	16.01%
Maga Goal	151	8.05%	101	5.38%	19	1.01%	271	14.45%
World Club	100	5.33%	42	2.24%	17	0.91%	159	8.48%
Success	192	10.23%	169	9.01%	42	2.24%	403	21.48%
Total	899	47.92%	779	41.52%	198	10.55%	1876	100%

เมื่อพิจารณาโดยเปรียบเทียบเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนทั้ง 7 เล่มที่ใช้ในการศึกษาพบว่า มีความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาหมวดหมู่วัฒนธรรมเชิงข้อมูลมากที่สุดที่ 899 คิดเป็นร้อยละ 47.92 และรองลงมาคือการนำเสนอเนื้อหาในหมวดหมู่วัฒนธรรมเชิงพฤติกรรมที่ความถี่ 799 คิดเป็นร้อยละ 41.52 และการเนื้อหาในหมวดหมู่วัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผลมีความถี่ในการนำเสนอ น้อยที่สุดที่ 198 โดยคิดเป็นร้อยละ 10.55 โดยที่หนังสือแบบเรียน Success มีความถี่ในการนำเสนอ เนื้อหาทางวัฒนธรรมมากที่สุดจำนวน 403 คิดเป็นร้อยละ 21.48 และหนังสือแบบเรียนที่มีความถี่ เนื้อหาทางวัฒนธรรมน้อยที่สุดคือ หนังสือแบบเรียน World Club ที่ความถี่ 159 คิดเป็นค่าร้อยละ 8.48

เมื่อพิจารณาเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมโดยแยกตามหมวดหมู่ที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่มพบว่า หนังสือแบบเรียน Success มีความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงข้อมูลมากที่สุดที่ 192 คิดเป็นร้อยละ 10.23 และหนังสือแบบเรียน ICON มีความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงข้อมูลน้อยที่สุดที่ 87 คิดเป็นร้อยละ 4.64 สำหรับเนื้อหาทาง วัฒนธรรมเชิงพฤติกรรมพบว่า หนังสือแบบเรียน Success มีความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาที่มากที่สุดที่ 169 คิดเป็นร้อยละ 9.01 และหนังสือแบบเรียน World Club มีความถี่ในการนำเสนอเนื้อหา น้อยที่สุดที่ 42 คิดเป็นร้อยละ 2.24 ส่วนเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผลพบว่า หนังสือแบบเรียน

Success มีความถี่ในการนำเสนอเนื้อหามากที่สุดที่ 42 คิดเป็นร้อยละ 2.24 และหนังสือแบบเรียน World Club มีความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาที่น้อยที่สุดที่ 17 คิดเป็นร้อยละ 0.91

2. การวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมแต่ละหมวดหมู่ที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่ม

ผู้วิจัยได้นำความถี่ที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมในหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่มมาคำนวณหาน้ำหนักการนำเสนอเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมในแต่ละหมวดหมู่โดยคำนวณเป็นค่าร้อยละดังนี้

$$\frac{\text{ความถี่ของเนื้อหาทางวัฒนธรรมแต่ละหมวดหมู่ที่ปรากฏ} \times 100}{\text{ผลรวมความถี่เนื้อหาทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่ม}}$$

ทั้งนี้ได้ผลการวิเคราะห์ปรากฏตามตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าร้อยละของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่ม

หนังสือ แบบเรียน/ หมวดหมู่ วัฒนธรรม	วัฒนธรรมเชิงข้อมูล		วัฒนธรรมเชิง พฤติกรรม		วัฒนธรรมเชิง สัมฤทธิ์ผล		รวมทั้งหมด	
	ความถี่	ค่า ร้อยละ	ความถี่	ค่า ร้อยละ	ความถี่	ค่า ร้อยละ	ความถี่	ค่า ร้อยละ
My World	108	42.69%	116	45.85%	29	11.46%	253	100%
Elevator	120	44.94%	109	40.82%	38	14.23%	267	100%
Icon	87	40.09%	107	49.31%	23	10.60%	217	100%
Upstream	141	46.08%	135	44.12%	30	9.80%	306	100%
MagaGoal	151	55.72%	101	37.27%	19	7.01%	271	100%
World Club	100	62.89%	42	26.42%	17	10.69%	159	100%
Success	192	47.64%	169	41.94%	42	10.42%	403	100%

ผลจากตาราง 2 พบว่า การนำเสนอเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมแต่ละหมวดหมู่ของหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่ม หนังสือแบบเรียน World Club หนังสือแบบเรียน Mega Goal หนังสือแบบเรียน Success หนังสือแบบเรียน Upstream และหนังสือแบบเรียน Elevator ให้น้ำหนักในการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงข้อมูลมากที่สุด ที่มีค่าร้อยละระหว่าง 62.89 - 44.94 ส่วนหนังสือแบบเรียน Icon และ หนังสือแบบเรียน My World ให้น้ำหนักในการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงพฤติกรรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.31 และ 48.85 ตามลำดับ ส่วนในการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผลพบว่าหนังสือทุกเล่มให้น้ำหนักเป็นอันดับสุดท้าย โดยมีค่าร้อยละระหว่าง 7.01- 14.23

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมในสื่อการเรียนรู้อังกฤษ ศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กับตัวชี้วัดในมาตรฐานการเรียนรู้ที่ 2.1 และ 2.2 สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1. ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมในสื่อการเรียนรู้อังกฤษ ภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กับตัวชี้วัดที่ 1 (2.1.1) ในมาตรฐานการเรียนรู้ที่ 2.1 สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ตามเกณฑ์ความสอดคล้องของเนื้อหาทางวัฒนธรรมกับตัวชี้วัดในมาตรฐานการเรียนรู้ (ดูรายละเอียดในหน้า 39) โดยผู้วิจัยนำความถี่ของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับเกณฑ์ความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมกับตัวชี้วัดในมาตรฐานการเรียนรู้มาคำนวณหาค่าร้อยละดังนี้

$$\frac{\text{ความถี่ของเนื้อหาวัฒนธรรมเชิงพฤติกรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่มและในซีดี} \times 100}{\text{ผลรวมความถี่ของเนื้อหาวัฒนธรรมเชิงพฤติกรรมของหนังสือแบบเรียนทั้ง 7 เล่ม}}$$

ทั้งนี้ได้ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3

ตาราง 3 แสดงความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมในสื่อการเรียนรู้อังกฤษทั้ง 7 ชุดกับตัวชี้วัดที่ 2.1.1

	My World	Elevator	Icon	Upstream	Mega Goal	World Club	Success	รวม
ค่าความถี่	116	109	107	135	101	42	169	799
ค่าร้อยละ	14.89%	13.99%	13.74%	17.33%	12.97%	5.39%	21.69%	100%

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงพฤติกรรมกับตัวชี้วัดที่ 2.1.1 พบว่า ในสื่อการเรียนรู้อังกฤษทั้ง 7 ชุด สื่อชุด Success มีการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดที่ 2.1.1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.69 และสื่อชุด World Club มีการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดที่ 2.1.1 น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.39

2. ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมในสื่อการเรียนรู้อังกฤษ ภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กับตัวชี้วัดที่ 2 (2.1.2) ในมาตรฐานการเรียนรู้ที่ 2.1 สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ตามเกณฑ์ความสอดคล้องของเนื้อหาทางวัฒนธรรมกับตัวชี้วัดในมาตรฐานการเรียนรู้ (ดูรายละเอียดในหน้า 39) โดยผู้วิจัยนำความถี่ของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับเกณฑ์ความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมกับตัวชี้วัดในมาตรฐานการเรียนรู้มาคำนวณหาค่าร้อยละดังนี้

ความถี่ของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมทั้ง 3 หมวดหมู่ที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่ม x 100
 ผลรวมความถี่ของเนื้อหาวัฒนธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนทั้ง 7 เล่ม

ทั้งนี้ได้ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4

ตาราง 4 แสดงความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมในชุดสื่อการเรียนรู้อื่นๆ 7 ชุดกับตัวชี้วัด
 ที่ 2.1.2

	My World	Elevator	Icon	Upstream	Mega Goal	World Club	Success	รวม
ค่าความถี่	253	267	217	306	271	159	403	1876
ค่าร้อยละ	13.49%	14.23%	11.57%	16.31%	14.45%	8.48%	21.48%	100%

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมกับตัวชี้วัดที่ 2.1.2 พบว่า ในสื่อการเรียนรู้อื่นๆ 7 ชุด สื่อชุด Success มีการนำเสนอเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดที่ 2.1.2 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.48 และสื่อชุด World Club มีการนำเสนอเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดที่ 2.1.2 น้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 8.48

3. ในการวิเคราะห์ความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมกับตัวชี้วัดที่ 1 (2.2.1) และ 2 (2.2.2) ซึ่งให้ความสำคัญกับความเข้าใจในความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา กับภาษาและวัฒนธรรมไทย (ดูเกณฑ์ในหน้า 39) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่นำเสนอในหนังสือแบบเรียน และคู่มือครูพบว่า ในหนังสือแบบเรียนทั้ง 7 เล่มมีการนำเสนอเนื้อหาทางภาษา (ศัพท์ และโครงสร้างสำนวน) กิจกรรมทางภาษาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อภิปราย อธิบาย วิเคราะห์ และเปรียบเทียบความแตกต่างทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับวัฒนธรรมไทยภายใต้กิจกรรมในหัวข้อต่างๆ เช่น Discussion, Project, Writing, Write about it, and Speaking และนอกจากนี้คู่มือครูทุกเล่มมีการนำเสนอเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมพร้อมแหล่งข้อมูลให้ครูได้ใช้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในสื่อการเรียนรู้อังกฤษ ภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของสำนักพิมพ์เอกชนที่ผ่านการประกันคุณภาพโดยผู้ผลิต และได้รับอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษาตามบัญชีกำหนดสื่อการเรียนรู้อังกฤษสำหรับเลือกใช้ในสถานศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปีการศึกษา 2553 จำนวนทั้งหมด 7 ชุด และวิเคราะห์ความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมกับตัวชี้วัดในมาตรฐานการเรียนรู้ สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมีจุดมุ่งหมายและขั้นตอนในการดำเนินการศึกษาวิจัยดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. วิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ฉบับของสำนักพิมพ์เอกชนที่ผ่านการประกันคุณภาพโดยผู้ผลิต และได้รับอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษาตามบัญชีกำหนดสื่อการเรียนรู้อังกฤษสำหรับเลือกใช้ในสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปีการศึกษา 2553
2. จัดปริมาณความถี่ของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมในแต่ละหมวดหมู่ของหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่มว่ามีปรากฏมากน้อยเพียงใด
3. ศึกษาความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในสื่อการเรียนรู้อังกฤษ ภาษาอังกฤษแต่ละชุดกับตัวชี้วัดในมาตรฐานการเรียนรู้ สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกจากสื่อการเรียนรู้อังกฤษ ภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของสำนักพิมพ์เอกชน ที่ผ่านการประกันคุณภาพโดยผู้ผลิต และได้รับอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษาตามบัญชีกำหนดสื่อการเรียนรู้อังกฤษสำหรับเลือกใช้ในสถานศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปีการศึกษา 2553 จำนวนทั้งหมด 7 ชุด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

2.1 แบบสำรวจหัวข้อทางภาษาและวัฒนธรรม คือ แบบตรวจสอบเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมซึ่งแบ่งออกเป็น 3 หมวดหมู่ ได้แก่ วัฒนธรรมเชิงข้อมูล วัฒนธรรมเชิงพฤติกรรม และ วัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผล

2.2 ตารางวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรม คือ ตารางที่แบ่งประเภทของวัฒนธรรมออกเป็น 3 หมวดหมู่ โดยแต่ละหมวดหมู่ประกอบด้วยหัวข้อทางวัฒนธรรมที่ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาต่างประเทศตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปเสนอแนะไว้ตรงกัน

2.3 เกณฑ์ความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมกับตัวชี้วัดในมาตรฐานการเรียนรู้ที่ 2.1 และ 2.2 สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2553 – กุมภาพันธ์ 2554 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โดยมีการดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษ ทั้ง 7 เล่มและบันทึกความถี่ในตารางวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. หาค่าร้อยละของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมแต่ละหมวดหมู่ในหนังสือแบบเรียนทุกเล่ม และแต่ละเล่ม
3. เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมของหนังสือแบบเรียนทุกเล่ม และแต่ละเล่ม
4. วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างสื่อการเรียนรู้แต่ละชุดกับตัวชี้วัดที่ 1 และ 2 ในมาตรฐานการเรียนรู้ที่ 2.1 และ 2.2 สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์สามารถสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. การนำเสนอเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรม
หนังสือแบบเรียนทั้ง 7 เล่ม มีการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงข้อมูลมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.92 โดยหนังสือแบบเรียน Success มีปริมาณความถี่ในการนำเสนอเนื้อหามากที่สุดและหนังสือแบบเรียน World Club มีปริมาณความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาที่น้อยที่สุด และรองลงมาคือ

เนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงพฤติกรรม คิดเป็นร้อยละ 41.52 และเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผล คิดเป็นร้อยละ 10.55

2. การนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงข้อมูลในหนังสือแบบเรียนทั้ง 7 เล่ม เรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย คือ หนังสือแบบเรียน Success ที่ค่าร้อยละ 10.23 หนังสือแบบเรียน Mega Goal ที่ค่าร้อยละ 8.05 หนังสือแบบเรียน Upstream ที่ค่าร้อยละ 7.52 หนังสือแบบเรียน Elevator ที่ค่าร้อยละ 6.40 หนังสือแบบเรียน My World ที่ค่าร้อยละ 5.67 หนังสือแบบเรียน World Club ที่ค่าร้อยละ 5.33 และหนังสือแบบเรียน Icon ที่ค่าร้อยละ 4.64

3. การนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงพฤติกรรมในหนังสือแบบเรียนทั้ง 7 เล่ม เรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย คือ หนังสือแบบเรียน Success ที่ค่าร้อยละ 9.01 หนังสือแบบเรียน Upstream ที่ค่าร้อยละ 7.20 หนังสือแบบเรียน My World ที่ค่าร้อยละ 6.18 หนังสือแบบเรียน Elevator ที่ค่าร้อยละ 5.81 หนังสือแบบเรียน Icon ที่ค่าร้อยละ 5.70 หนังสือแบบเรียน Mega Goal ที่ค่าร้อยละ 5.38 และหนังสือแบบเรียน World Club ที่ค่าร้อยละ 2.24

4. การนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผลในหนังสือแบบเรียนทั้ง 7 เล่ม เรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย คือ หนังสือแบบเรียน Success ที่ค่าร้อยละ 2.24 หนังสือแบบเรียน Elevator ที่ค่าร้อยละ 2.03 หนังสือแบบเรียน Upstream ที่ค่าร้อยละ 1.60 หนังสือแบบเรียน My World ที่ค่าร้อยละ 1.55 หนังสือแบบเรียน Icon ที่ค่าร้อยละ 1.23 หนังสือแบบเรียน Mega Goal ที่ค่าร้อยละ 1.01 และหนังสือแบบเรียน World Club ที่ค่าร้อยละ 0.91

5. การนำเสนอเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมแต่ละหมวดหมู่ในหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่ม ผลการเปรียบเทียบการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมแต่ละหมวดหมู่ในหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่ม พบว่า หนังสือแบบเรียนที่ให้น้ำหนักในการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงข้อมูลมากเป็นอันดับแรก ได้แก่ หนังสือแบบเรียน World Club มีค่าร้อยละ 62.89 หนังสือแบบเรียน Mega Goal มีค่าร้อยละ 55.72 หนังสือแบบเรียน Success มีค่าร้อยละ 47.64 หนังสือแบบเรียน Upstream มีค่าร้อยละ 46.08 และหนังสือแบบเรียน Elevator มีค่าร้อยละ 44.94 ส่วนหนังสือแบบเรียน Icon และ หนังสือแบบเรียน My World ให้น้ำหนักในการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงพฤติกรรมมากเป็นอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 49.31 และ 48.85 ตามลำดับ ส่วนในการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผลพบว่าหนังสือทุกเล่มให้น้ำหนักการนำเสนอเนื้อหาเป็นอันดับสุดท้ายที่มีค่าร้อยละระหว่าง 7.01- 14.23

6. น้ำหนักการนำเสนอเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมในหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่ม จำแนกตามหมวดหมู่มีดังนี้

6.1 หนังสือแบบเรียน Elevator มีการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงข้อมูลมากที่สุด และรองลงมาคือเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงพฤติกรรม และเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผล คิดเป็นร้อยละ 44.94 40.82 และ 14.23 ตามลำดับ

6.2 หนังสือแบบเรียน Icon มีการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงพฤติกรรมมากที่สุด และรองลงมาคือเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงข้อมูล และเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผล คิดเป็นร้อยละ 49.31 40.09 และ 10.60 ตามลำดับ

6.3 หนังสือแบบเรียน Mega Goal มีการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงข้อมูลมากที่สุด และรองลงมาคือเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงพฤติกรรม และเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผล คิดเป็นร้อยละ 55.72 37.27 และ 7.01 ตามลำดับ

6.4 หนังสือแบบเรียน My World มีการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงพฤติกรรมมากที่สุด และรองลงมาคือเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงข้อมูล และเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผล คิดเป็นร้อยละ 45.85 42.69 และ 11.46 ตามลำดับ

6.5 หนังสือแบบเรียน Success มีการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงข้อมูลมากที่สุด และรองลงมาคือเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงพฤติกรรม และเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผล คิดเป็นร้อยละ 47.64 41.94 และ 10.42 ตามลำดับ

6.6 หนังสือแบบเรียน Upstream มีการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงข้อมูลมากที่สุด และรองลงมาคือเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงพฤติกรรม และเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผล คิดเป็นร้อยละ 46.08 44.12 และ 9.08 ตามลำดับ

6.7 หนังสือแบบเรียน World Club มีการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงข้อมูลมากที่สุด และรองลงมาคือเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงพฤติกรรม และเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผล คิดเป็นร้อยละ 62.89 26.42 และ 10.69 ตามลำดับ

7. ความสอดคล้องของเนื้อหาทางวัฒนธรรมกับตัวชี้วัดที่ 1 และ 2 (2.1.1 และ 2.1.2) ในมาตรฐานการเรียนรู้ที่ 2.1 และตัวชี้วัดที่ 1 และ 2 (2.2.1 และ 2.2.2) ในมาตรฐานการเรียนรู้ที่ 2.2 สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) มีดังนี้

7.1 หนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษที่มีเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดที่ 2.1.1 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ หนังสือแบบเรียน Success หนังสือแบบเรียน Upstream หนังสือแบบเรียน My World หนังสือแบบเรียน Elevator หนังสือแบบเรียน Icon หนังสือแบบเรียน Mega Goal และหนังสือแบบเรียน World Club คิดเป็นร้อยละ 21.69, 17.33, 14.89, 13.99, 13.74, 12.97, และ 5.39 ตามลำดับ

7.2 หนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษที่มีเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดที่ 2.1.2 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ หนังสือแบบเรียน Success หนังสือแบบเรียน Upstream หนังสือแบบเรียน Mega Goal หนังสือแบบเรียน Elevator หนังสือแบบเรียน My World หนังสือแบบเรียน Icon และหนังสือแบบเรียน World Club คิดเป็นร้อยละ 21.48, 16.31, 14.45, 14.23, 13.49, 11.57, และ 8.48 ตามลำดับ

7.3 สื่อการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษทุกชุดมีเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับ ตัวชี้วัดที่ 2.2.1 และ 2.2.2 ในมาตรฐานการเรียนรู้ที่ 2.2 ของสาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) โดยมีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อภิปราย อธิบาย วิเคราะห์ และเปรียบเทียบ ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับของผู้เรียน และหนังสือคู่มือครูทุกเล่มมีการนำเสนอแหล่งข้อมูลทางวัฒนธรรมให้ครูได้ศึกษาเพื่อที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดผู้เรียน

ข้อจำกัดงานวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่มซึ่งมีปริมาณไม่เท่ากันอันอาจมีผลต่อปริมาณความถี่ที่นำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. หัวข้อย่อยที่กำหนดในตารางวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้ใช้เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาต่างประเทศตั้งแต่ 2 คนใน 3 คน (Brooks. 1964; Finocchiaro; & Bonomo. 1973; Chastain. 1971) เสนอแนะไว้ตรงกันว่าควรสอนแก่ผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ
3. การวิเคราะห์ครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษของสำนักพิมพ์เอกชนที่ผ่านการประกันคุณภาพโดยผู้ผลิต และได้รับอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษาตามบัญชีกำหนดสื่อการเรียนรู้สำหรับเลือกใช้ในสถานศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปีการศึกษา 2553 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เท่านั้น

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่ควรอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนทั้ง 7 เล่ม และการวิเคราะห์ความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมกับตัวชี้วัดในมาตรฐานการเรียนรู้ที่ 2.1 และ 2.2 สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้

1. การนำเสนอเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรม

จากการวิเคราะห์การนำเสนอเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนทั้ง 7 เล่มพบว่า มีการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงข้อมูลมากเป็นอันดับแรก คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 48.58 และรองลงมาคือเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงพฤติกรรมคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 40.82 และการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผลคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 10.60 ตามลำดับ แม้ว่า การนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงข้อมูลและวัฒนธรรมเชิงพฤติกรรมมีน้ำหนักไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาการนำเสนอเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมของหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่มพบว่า มีการให้น้ำหนักในการนำเสนอเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ให้น้ำหนักในการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงข้อมูลมากกว่าเชิงพฤติกรรม ได้แก่ หนังสือแบบเรียน World Club หนังสือแบบเรียน Mega Goal หนังสือแบบเรียน Success หนังสือแบบเรียน Upstream และหนังสือแบบเรียน Elevator และกลุ่มที่ 2 ให้น้ำหนักในการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงพฤติกรรมมากกว่าเชิงข้อมูล ได้แก่ หนังสือแบบเรียน Icon และหนังสือแบบเรียน My World ส่วนเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผลพบว่าหนังสือแบบเรียนทุกเล่มให้น้ำหนักในการนำเสนอเนื้อหาที่น้อยที่สุดเป็นอันดับสุดท้าย

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อวิเคราะห์ตัวชี้วัดในมาตรฐานการเรียนรู้ สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) [กระทรวงศึกษาธิการ. 2551] พบว่า หลักสูตรให้ความสำคัญกับเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงพฤติกรรมค่อนข้างมากซึ่งเห็นได้จากการกำหนดคุณภาพผู้เรียนวิชาภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระบุให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอย่างสุภาพ เหมาะสม ตามมารยาทสังคม และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ในขณะที่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า หนังสือแบบเรียนโดยรวมให้น้ำหนักในการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงข้อมูลและเชิงพฤติกรรมใกล้เคียงกัน โดยหนังสือแบบเรียนบางเล่มอาจให้น้ำหนักในการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงข้อมูลมากกว่า ดังนั้นครูผู้สอนควรนำเอาผลการวิเคราะห์ของหนังสือแบบเรียนที่ใช้สอนมาประกอบในการปรับเพิ่ม-ลดเนื้อหาให้สมดุลและเหมาะสมกับเวลา โดยคำนึงถึงความสอดคล้องของมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตร หากหนังสือแบบเรียนเล่มใดมีเนื้อหามากเกินไป ครูผู้สอนควรเลือกตัดทอนเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่นำเสนอซ้ำกัน และพิจารณาเพิ่มเนื้อหาทางวัฒนธรรมเชิงพฤติกรรมเพื่อให้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร แต่อย่างไรก็ตาม หากหนังสือแบบเรียนที่ใช้มีการนำเสนอเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมไม่เพียงพอ ครูผู้สอนควรพิจารณาหาข้อมูลจากแหล่งอื่นมาสอนเพิ่มเติมโดยพิจารณาถึงความเหมาะสมและความหลากหลายของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมแต่ละหมวดหมู่ เพื่อให้ครอบคลุมทุกหัวข้อทางวัฒนธรรมที่ผู้เรียนควรรู้อย่างได้ อภิปรายต่อไป ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนในการนำเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่เรียนมาไปใช้ในชีวิตประจำวัน และในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

2. ความหลากหลายของการนำเสนอหัวข้อวัฒนธรรมในหนังสือแบบเรียน

งานวิจัยครั้งนี้ได้อ้างอิงหัวข้อทางภาษาและวัฒนธรรมที่ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาต่างประเทศทั้ง 3 คน ได้แก่ บรู๊คส์ (Brooks. 1964: 90-95) ฟินอคคิโอโร และ โบโนโม (Finocchiaro; & Bonomo. 1973: 60-63) และ แคลสเตียน (Chastain. 1971: 389-392) ได้เสนอแนะไว้ว่าควรสอนให้แก่ผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ เพื่อให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จทางการเรียนตามที่ลาโด (Lado. 1964) ได้กล่าวไว้ว่าผู้เรียนจะไม่สามารถเรียนภาษาได้ดีหากไม่มีความรู้ ความเข้าใจในวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขออภิปรายประเด็นความหลากหลายของการนำเสนอเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรม ซึ่งพบว่าหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่มมีการนำเสนอเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมในแต่ละหมวดหมู่ค่อนข้างหลากหลายดังจะกล่าวต่อไปนี้

ความหลากหลายของหัวข้อทางภาษาและวัฒนธรรมเชิงข้อมูล พบว่า หนังสือแบบเรียนทุกเล่มนำเสนอเนื้อหาที่ความถี่ระหว่าง 15 ถึง 17 หัวข้อ จากทั้งหมด 17 หัวข้อ คิดเป็นร้อยละ 88.24 ถึง 100 โดยหนังสือแบบเรียน Elevator หนังสือแบบเรียน Success และหนังสือแบบเรียน Upstream มีความหลากหลายมากที่สุด ในขณะที่หนังสือแบบเรียน My World และหนังสือแบบเรียน World Club มีความหลากหลายในการนำเสนอที่น้อยที่สุด

ความหลากหลายของหัวข้อทางภาษาและวัฒนธรรมเชิงพฤติกรรม พบว่า หนังสือแบบเรียนทุกเล่มนำเสนอเนื้อหาในความถี่ระหว่าง 14 ถึง 21 หัวข้อ จากทั้งหมด 22 หัวข้อ คิดเป็นร้อยละ 63 ถึง 95 โดยหนังสือแบบเรียน Success และหนังสือแบบเรียน Upstream มีความหลากหลายมากที่สุด ในขณะที่หนังสือแบบเรียน World Club มีความหลากหลายในการนำเสนอที่น้อยที่สุด

ความหลากหลายของหัวข้อทางภาษาและวัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผล พบว่า หนังสือแบบเรียนทุกเล่มนำเสนอเนื้อหาในความถี่ระหว่าง 3 ถึง 4 หัวข้อ จากทั้งหมด 4 หัวข้อ คิดเป็นร้อยละ 75 ถึง 100 โดยหนังสือแบบเรียน Elevator หนังสือแบบเรียน Success หนังสือแบบเรียน Upstream หนังสือแบบเรียน Mega Goal หนังสือแบบเรียน My World และหนังสือแบบเรียน World Club มีความหลากหลายมากที่สุด ในขณะที่หนังสือแบบเรียน Icon มีความหลากหลายในการนำเสนอที่น้อยที่สุด

จากความหลากหลายของหัวข้อทางภาษาและวัฒนธรรมในหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่มที่กล่าวมาข้างต้น หากครูผู้สอนใช้หนังสือแบบเรียนเล่มใดที่มีเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมไม่ครอบคลุมหัวข้อย่อยทางภาษาและวัฒนธรรมของแต่ละหมวดหมู่ ครูผู้สอนอาจจะศึกษาเนื้อหาตามหัวข้อทางภาษาและวัฒนธรรมที่ขาดหายไปจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ เช่น คู่มือครู หรืออินเทอร์เน็ต เพื่อนำเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมมาสอนเพิ่มเติมให้แก่ผู้เรียนให้ครอบคลุมตามที่ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาต่างประเทศทั้ง 3 คนได้เสนอแนะไว้ แต่อย่างไรก็ตามการวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาเฉพาะหนังสือแบบเรียนของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เท่านั้น ในขณะที่ตัวชี้วัดของระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนี้เป็นตัวชี้วัดช่วงชั้น ซึ่งเนื้อหาที่ขาดหายไปอาจปรากฏในหนังสือแบบเรียนของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่

5 และปีที่ 6 ได้ ดังนั้นครูผู้สอนควรตรวจสอบเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมในหนังสือแบบเรียนที่นำไปใช้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และปีที่ 6 ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนได้เรียนเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมครอบคลุมทุกหัวข้อตามที่ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาต่างประเทศได้เสนอแนะไว้ว่าควรนำมาสอนให้แก่ผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ เพื่อผู้เรียนจะได้นำไปใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ความสอดคล้องกับตัวชี้วัดในมาตรฐานการเรียนรู้

จากผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของสื่อการเรียนรู้อันประกอบด้วยหนังสือแบบเรียน คู่มือครู และซีดีที่มาพร้อมชุดสื่อกับตัวชี้วัดที่ 2.2.1 และ 2.2.2 พบว่า สื่อการเรียนรู้ทั้ง 7 ชุด มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดทั้งสอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงขออภิปรายเฉพาะความสอดคล้องกับตัวชี้วัดที่ 2.1.1; การเลือกใช้ภาษา น้ำเสียงที่เหมาะสมกับระดับของบุคคล เวลา โอกาส และสถานที่ ตามมารยาทสังคม และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่มักทำให้การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยยังไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร

จากงานวิจัยของณัฐริกา ทัศนแก้ว (2549: 2) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาเกิดจากการเรียนการสอนที่ยังไม่ได้เน้นถึงการนำภาษาไปใช้อย่างจริงจัง ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสในการพูดคุย หรือสนทนาโดยใช้ภาษาอังกฤษน้อยมาก ทั้งที่ผู้เรียนได้เรียนภาษาอังกฤษมาแล้วเป็นเวลาหลายปี และมีความรู้ทางคำศัพท์และโครงสร้างทางไวยากรณ์พอสมควร ซึ่งสอดคล้องกับเมานท์ฟอร์ด (Mountford, 1986: 3) ซึ่งได้กล่าวถึงปัญหาการเรียนรู้อังกฤษของนักเรียนไทยที่ยังไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากครูไทยที่สอนภาษาอังกฤษส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยในการสอนถึง 90 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งมีผลทำให้นักเรียนไม่มีโอกาสพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษทั้งจากการฟัง และการพูด และการนำภาษาไปใช้อย่างจริงจัง

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่า สื่อการเรียนรู้ทุกชุดมีซีดีประกอบกิจกรรมการพูด บทสนทนา และกิจกรรมการฟัง ที่เชื่อมต่อกับตัวชี้วัดที่ 2.1.1 ดังนั้น ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญกับการสอนบทสนทนา รวมทั้งควรสอนกิจกรรมการฟังที่มีในบทเรียนโดยใช้ซีดีประกอบการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสฟัง และคุ้นเคยกับการใช้ภาษา และน้ำเสียงในบทสนทนาจากเจ้าของภาษา รวมทั้งหยาบยกประเด็นต่างๆ เช่น การใช้น้ำเสียงในการแสดงความรู้สึกต่างๆ และสำนวนที่ปรากฏในบริบทนั้นๆ มาอภิปรายตามความเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และวัฒนธรรมของไทย และจะได้นำไปใช้ได้เหมาะสมกับระดับของบุคคล เวลา โอกาส และสถานที่ ตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาตามที่ระบุไว้ในตัวชี้วัดที่ 2.1.1 ในมาตรฐานการเรียนรู้ที่หลักสูตรกำหนด

นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่าหนังสือแบบเรียนหลายเล่มมีการนำเสนอกิจกรรมเสริมในรูปแบบกิจกรรมท้ายบท เช่น การ เขียน การอภิปราย โครงการ การสัมภาษณ์ ฯลฯ เพื่อสร้างความตระหนักและความสามารถทางภาษาและวัฒนธรรมให้แก่ผู้เรียน เช่น หนังสือแบบเรียน Icon นำเสนอกิจกรรม Talk about It and Write about It หนังสือแบบเรียน Mega Goal และ หนังสือแบบเรียน My World นำเสนอ กิจกรรม Discussion and Project และหนังสือแบบเรียน Upstream นำเสนอกิจกรรม Speaking and Project เป็นต้น ครูผู้สอนควรใช้กิจกรรมดังกล่าวนี้สร้างให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และมีโอกาสอภิปราย รวมถึงสามารถนำความรู้เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาที่เรียนไปเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมอย่างถ่องแท้ และสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้องเหมาะสมตามบริบท และกาลเทศะ ดังที่ลาโด (Lado, 1964: 147) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนการสอนภาษาไว้ว่า ผู้เรียนไม่สามารถเรียนภาษาได้ดีหากไม่มีความรู้ ความเข้าใจในวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พนิดา สุนทรวิภาต (2533) และ รัญญูวัฒน์ ตรีเนตร (2551) ซึ่งพบว่าความสามารถในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับความเข้าใจในวัฒนธรรม ดังนั้นหากครูผู้สอนใช้หนังสือแบบเรียนเล่มใดที่มีการนำเสนอกิจกรรมดังกล่าวนี้บ่อยหรือขาดไป ครูผู้สอนควรจัดหากิจกรรมดังกล่าวมาเติมเต็มเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าถึงองค์ความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมอย่างแท้จริง ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะ

จากผลของการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า หนังสือแบบเรียนแต่ละเล่มมีน้ำหนักการนำเสนอและความหลากหลายรวมทั้งรูปแบบของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้นครูผู้สอนควรต้องศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่นำเสนอในหนังสือแบบเรียนที่ใช้โดยสามารถอ้างอิงจากผลการศึกษาค้นคว้าและการวิเคราะห์ครั้งนี้ เพื่อเติมเต็มเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน และตารางวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้อาจเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาและครูผู้สอนในการเลือกหนังสือแบบเรียนและเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรม และวิเคราะห์น้ำหนักของหมวดหมู่วัฒนธรรมที่มีการนำเสนอในหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่ม เพื่อให้สามารถตัดสินใจเลือกใช้หนังสือแบบเรียนที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนของตน

2. ครูผู้สอนควรเลือกใช้หนังสือแบบเรียนชุดเดียวกันต่อเนื่องทั้งช่วงชั้น เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมตามที่ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาต่างประเทศทั้ง 3 คน (Brooks. 1964; Finocchiaro; & Bonomo. 1973; Chastain. 1971) ได้เสนอแนะไว้ว่าควรนำมาสอนให้แก่ผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในชุดสื่อการเรียนรู้อังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของสำนักพิมพ์เอกชน ที่ผ่านการประกันคุณภาพโดยผู้ผลิต และได้รับอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษาตามบัญชีกำหนดสื่อการเรียนรู้อำนาจเลือกใช้ในสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปีการศึกษา 2553 เท่านั้น ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยในลักษณะเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น สื่อการเรียนรู้อังกฤษในระดับอื่นๆ หรือศึกษาเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมในหนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษชุดเดียวกันในระดับชั้นที่ต่างออกไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ*.
กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ:
กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2552). *แนวทางการจัดซื้อหนังสือและสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อให้บริการในห้องสมุดโรงเรียน*.
กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2553). *บัญชีกำหนดสื่อการเรียนรู้สำหรับเลือกใช้ในสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ปีการศึกษา 2553*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- จารุมาลย์ ตรีมาศ. (2538). *การศึกษาความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษของ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัด กรมสามัญศึกษา ในเขต
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม (ศึกษาศาสตร์-การสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.*
- จุไรรัตน์ เต็มปัญญา. (2524). *การสร้างคู่มือการสอนวัฒนธรรมฝรั่งเศสเรื่องเคสสถานและความ
เป็นอยู่จากแบบเรียน La France Endirect ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.*
- เฉลียวศรี พิบูลชล; และคนอื่นๆ. (2552). *การประเมินผลการใช้หลักสูตรและกระบวนการพัฒนา
หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ตามหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ญาดา คุ่มแก้ว. (2531). *การศึกษาความเข้าใจในวัฒนธรรมอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
ในโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม. (ศึกษาศาสตร์-การสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.*
- เตือนตา ไม้จันทน์. (2529). *ความคิดเห็นของครูสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาเกี่ยวกับ
การเรียนการสอนหัวข้อวัฒนธรรมในแบบเรียนภาษาอังกฤษ. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การสอน
ภาษาอังกฤษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*

- ธัญญวัฒน์ ตรีเนตร. (2551). *ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษและความเข้าใจในวัฒนธรรมตะวันตกของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ภาควิชาภาษาต่างประเทศ และอุตสาหกรรมบริการ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ*.
 สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธิดา บุญธรรม. (2525). *วิธีสอนภาษาฝรั่งเศส*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณัฐริภา ทศน์แก้ว. (2549). *การเปรียบเทียบความสามารถทางการเรียนด้านการฟังและความสนใจต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารระหว่างการสอนโดยใช้เกมประกอบการสอนกับการสอนตามปกติของนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). ลพบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. ถ่ายเอกสาร.
- นภาพร พงศ์อัจฉริยกุล. (2531). *วิเคราะห์เนื้อหาของแบบเรียนทัศนศิลป์ศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในด้านความสอดคล้องกับหลักสูตรวิชาศิลปศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521*.
 ปรินญาณินพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาศาสตรการศึกษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เบญจภรณ์ สมศักดิ์โยธิน. (2537). *การศึกษาปัญหาด้านเนื้อหาวัฒนธรรมในหนังสือแบบเรียนชุด Discoveries (Students' book 1-3)*. ปรินญาณินพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาศาสตรการศึกษ).
 กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประกาศรี สีอำไพ. (2524). *วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ปราณี ระเบียบดี. (2529). *ผลของการสอนศัพท์ภาษาอังกฤษที่มีเนื้อหาวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาต่อความเข้าใจศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. ปรินญาณินพนธ์ ศศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พนิดา สุนทรวิภาต. (2533). *การศึกษาความสามารถของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน และความเข้าใจในวัฒนธรรม*. ปรินญาณินพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาศาสตรการศึกษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ยุวณี สุบรรณภาส. (2525). *การวิเคราะห์หนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษ Active Context English Book 1 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เขตการศึกษา 5 ปีการศึกษา 2524*.
 ปรินญาณินพนธ์ ศศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ศรีภูมิ อัครมาส; และ คนอื่นๆ. (2544). *ภาษาควรรู้ วัฒนธรรมควรรู้ (The A to Z of Language and Culture)*. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- สิรินทร์ โชติช่วง; และอรสา กุมารี่ปุกหุด. (2512). *แนวทางการพิจารณาแบบเรียน เอกสารการสัมมนา เพื่อส่งเสริมการขาย ณ ห้องสมุดฝ่ายวิชาการ*. กรุงเทพฯ. ไทยวัฒนาพานิช.
- สุชาติพิทย์ ทาฟู. (2544). *หนังสือเรียน*. สืบค้นเมื่อ 3 เมษายน 2553, จาก http://sps.lpru.ac.th/script/show_article.pl?mag_id=5&group_id=23&article_id=191.
- สุไร พงษ์ทองเจริญ. (2523). *หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและการสอนแบบ* เอกซ์ทรา. *มนุษยศาสตร์ปริทัศน์*: 2: 25-32.
- (2525). *วิธีสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้เริ่มเรียน*. กรุงเทพฯ: ประมวลศิลป์.
- อักษรประเสริฐ เศรษฐประเสริฐ. (2527). *การวิเคราะห์เนื้อหาด้านวัฒนธรรมในหนังสือเรียนและคู่มือ* *ครูภาษาอังกฤษ รายวิชา อ.411 ภาษาอังกฤษ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. ปริญญาโท กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ. *บทความ*. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2553, จาก <http://www.unescobkk.org/culture/cultural-diversity/cultural-diversity-programming-lens/cultural-diversity-in-9-topics>.
- Brooks, N. (1964). *Language and Language Learning*. 2nd ed. New York: Harcourt Brace and World.
- Brown, H.D. (2000). *Principle of Language Learning and Teaching*. London: Longman.
- Cassan, R. W. (1981). *Language, Culture and Cognition*. New York: Macmillan Publishing.
- Chastian, K. (1971). *Developing Second Language Skills*. New York: The Center for Curriculum Development.
- Clement, J.A. (1942). *Manual for Analyzing and Selecting Textbooks*. Illinois: The Gassard Press.
- Douglass, H.R. (1956). *The High School Curriculum*. 2nd ed. New York: Ronald Press.
- Finocchiaro, M.; Bonomo, M. (1973). *The Foreign Language Learner: A Guide for Teachers*. New York: Regents Publishing Company.
- Halsted, I. (1982). *Language and Identity in a Cross Cultural Context: An Exploratory Study: Dissertation Abstract*. February. (10): 3477-A.
- Hammerly, H. (1982). *Synthesis in second language teaching*. Washington: Second

Language Publication.

- Horn, M.V. (1970). *A Manual on How to Write for Children*. New York: Committee on World Literacy and Christian Literature.
- Hyland, K. (1993). Culture and Learning: A Study of the Learning : Style Preference of Japanese Students. *RELC Journal*. 24(3): 68-84.
- Johnson, P. (1981, June). Effects on Reading Comprehension of Language Complexity and Cultural Background of a Text. *TESOL Quarterly*. (3): 169-181.
- Lado. R. (1958). *Linguistics across Cultures*. Michigan: The University of Michigan.
- (1964). *Language Teaching : The Scientific Approach*. New York: Mc Graw-Hill Inc.
- (1968) *Linguistic Across Cultures: Applied Linguistics for Language Teacher*. Michigan: Michigan University of Michigan Press.
- (1986). *How to compare two cultures*. In J.M. Valdes (ed), *Culture Bound: Bridging the cultural gap in language teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lafayette, R.C. (1978). *Teaching Culture: Strategies and Techniques*. Virginia: Center for Applied Linguistics.
- Mackey, W. F. (1965). *Language Teaching Analysis*. London: Longman.
- Maxwell, C.R. (1951). *The Selection of Textbooks*. New York: Houghton Mifflin Company.
- Michel, J. (1967). *Foreign Language Teaching*. New York: The Macmillan Company.
- Mountford, Alan. (1986, December). Teaching and Learning English in Thailand. Some Problems and Remedies. *PASSA*. 16: 3.
- Peterson, E. (1964). *Aspect of Readability in Social Studies*. New York: Columbia University.
- Rodgers, D. M. (1979, August). Psycho-Social Factors Influencing the Learner of a Second or a Foreign Language. *Dissertation Abstract: August*. (10): 718-A.
- Seelye, N. (1993). *Teaching Culture: Strategies for Intercultural Communication*. 3rd ed. Lincoln Wood, IL: National Textbook.
- Shores, L. (1960). *Instructional – Materials*. New York: The Ronald Press.
- Smith, E. W.; Krouse, S. W. Jr.; & Atkinson, M. M. (1969). *Textbook Selection*. 7th ed. New York: The Educator's Encyclopedia.

Williams, D. (1983). Developing Criteria for Textbook Evaluation. in *ELT Journal*. 37(3): 251-255.

Wong, M.S. (2000). *The influence of gender and culture on the pedagogy of five western EFL teachers in China*. Dissertation Ph.D. (English). California: Graduate School, University of Southern California. Photocopied.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

วิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์เนื้อหาด้านวัฒนธรรมเชิงข้อมูล

ข้อ	หัวข้อวัฒนธรรม	วัฒนธรรมเชิงข้อมูล		
		บุคคล	แคสเดียน	ฟินอคเคียวโร และโปโนโม
1.	การเดินทาง การคมนาคม การขนส่ง			
2.	วันหยุด และวันหยุดสุดสัปดาห์			
3.	ความรู้เกี่ยวกับการศึกษา เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา			
4.	อาชีพ และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ			
5.	สถานที่พักผ่อนช่วงวันหยุด			
6.	ประเภทของร้านอาหาร และสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่ม			
7.	วิทยาศาสตร์ พัฒนาการทางวิทยาศาสตร์			
8.	ความรู้เกี่ยวกับบุคคลสำคัญวีรบุรุษ วีรชน			
9.	ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ เอกสารทางประวัติศาสตร์ และสุนทรพจน์			
10.	รายการวิทยุและโทรทัศน์			
11.	ความรู้เกี่ยวกับภูมิศาสตร์ และสถานที่สำคัญ			
12.	สถานที่สำคัญ และเมืองสำคัญ สถานที่ราชการ			
13.	การพิมพ์ และสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ			
14.	การจราจร			
15.	หนังสือ			
16.	จำนวนตัวเลข			
17.	ทรัพย์สินส่วนบุคคล			
18.	ลาน สนามหญ้า และทางเดิน			
19.	สวนสาธารณะและสนามเด็กเล่น			
20.	ดอกไม้และสวนต่างๆ			
21.	โรงภาพยนตร์และโรงละคร			
22.	กิจกรรมแข่งความเร็ว ละครสัตว์ และการแสดงปราบ พยศสัตว์			
23.	พิพิธภัณฑ์ งานนิทรรศการ และสวนสัตว์			

ข้อ	หัวข้อวัฒนธรรม	วัฒนธรรมเชิงข้อมูล		
		บุคคล	แคสเดียน	ฟินอคเคียวโร และโปโนโม
24.	อาชีพของสมาชิกในครอบครัว			
25.	บทบาทของบุรุษ และสตรีในสังคม			
26.	ระบบสังคม			
27.	ระบบเศรษฐกิจ			
28.	สิทธิของสตรี			
29.	สงครามและสันติภาพ			
30.	การเปลี่ยนแปลงและรายการต่างๆ			
31.	สิ่งแวดล้อม			
32.	ประชากร			
33.	กฎหมาย			
34.	การเงิน			
35.	การโฆษณา			
36.	ชื่อและที่ตั้งของห้องเรียน			
37.	ชื่อของสื่อการสอน			
38.	จำนวนที่เข้าในห้องเรียน			
39.	ที่ตั้งของห้อง และสถานที่ อาคารต่างๆ ในโรงเรียน			
40.	บุคคลต่างๆในโรงเรียน (ชื่อ หน้าที่การงาน)			
41.	สถานบริการทางสุขภาพต่างๆ			
42.	เขตในเมืองและเขตนอกเมือง			
43.	เหตุการณ์ประจำวัน			
44.	ความรู้เกี่ยวกับการเมืองและการปกครอง			
45.	ความรู้เกี่ยวกับข่าวสารและเทคโนโลยี			
46.	การให้ความรู้ทางการบริโภค เช่น การซื้อสินค้าเงินผ่อน การกู้โดยใช้เครดิต			

ข้อ	หัวข้อวัฒนธรรม	วัฒนธรรมเชิงผลสัมฤทธิ์		
		ปฐุคส์	แคสเดียน	ฟีนอคเคียวโร และโปโนโม
1.	เพลง และดนตรี			
2.	วรรณกรรม รูปแบบการเขียน และผู้เขียนเด่นๆ			
3.	กีฬา และนักกีฬา			
4.	ศิลปะ			
5.	นิทานพื้นเมือง			
6.	คำประพันธ์ สุนทรพจน์ และสุภาษิต			
7.	วรรณคดี			

การวิเคราะห์เนื้อหาต้านวัฒนธรรมเชิงข้อมูล

ข้อ	หัวข้อวัฒนธรรมเชิงข้อมูล	หนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษ(UNIT)									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	การเดินทาง การคมนาคม การขนส่ง										
2.	วันหยุด และวันหยุดสุดสัปดาห์										
3.	ความรู้เกี่ยวกับการศึกษา และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา										
4.	อาชีพ และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ (อาชีพของสมาชิกในครอบครัว)										
5.	สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สถานที่พักผ่อนช่วงวันหยุด และกิจกรรมในช่วงวันหยุด										
6.	อาหารและเครื่องดื่ม ประเภทของร้านอาหารและสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่ม										
7.	วิทยาศาสตร์ และพัฒนาการทางวิทยาศาสตร์										
8.	ความรู้เกี่ยวกับบุคคลสำคัญ วีรบุรุษ วีรชน										
9.	ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ และเอกสารทางประวัติศาสตร์										
10.	ครอบครัว และสมาชิกในครอบครัว										
11.	เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และการแต่งกายตามฤดูกาล										
12.	เครื่องดื่ม และประเภทของเครื่องดื่ม (มีและไม่มีแอลกอฮอล์)										
13.	ระเบียบวินัย										
14.	สถานที่สำคัญ และเมืองสำคัญ สถานที่ราชการ										

การวิเคราะห์เนื้อหาด้านวัฒนธรรมเชิงข้อมูล (ต่อ)

ข้อ	หัวข้อวัฒนธรรมเชิงข้อมูล	หนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษ(UNIT)											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
15.	สัตว์ และสัตว์เลี้ยงในบ้าน												
16.	งานเล็กๆ น้อยๆ ที่มีค่าตอบแทน งานพิเศษและรายได้												
17.	บ้าน และ ลักษณะที่อยู่อาศัย												

การวิเคราะห์เนื้อหาด้ว้้นวัฒนธรรมเชิงพฤติกรรม

ข้อ	หัวข้อวัฒนธรรมเชิงพฤติกรรม	หนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษ(UNIT)									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	งานอดิเรก กิจกรรมยามว่าง การใช้เวลาว่าง										
2.	การทักทาย และการอำลา										
3.	การแสดงออกด้วยสีหน้า ท่าทางและ สัญลักษณ์ (การละคำพูด)										
4.	การสื่อสารทางโทรศัพท์ และการใช้โทรศัพท์										
5.	มิตรภาพ การผูกมิตร และการสร้างมิตรภาพ										
6.	ความรัก การติดต่อระหว่างคนรัก การเกี่ยวพาราสิ และการแต่งงาน										
7.	ศาสนา การนับถือศาสนา พิธีทางศาสนา และการเชื่อโชคลาง										
8.	ความสัมพันธ์ในครอบครัว										
9.	มารยาทในการรับประทานอาหาร และการจัดโต๊ะอาหาร										
10.	การแต่งกายให้เหมาะสมกับโอกาสกาลเทศะ										
11.	ความสัมพันธ์ต่อบุคคลอื่น ความสัมพันธ์ทางสังคม การสมาคม รูปแบบพฤติกรรมทางสังคม การเข้าร่วมในโอกาสต่างๆทางสังคม										
12.	ขนบธรรมเนียมประเพณี และการเฉลิมฉลองในวันสำคัญต่างๆ ตลอดจนการให้ของขวัญ การเยี่ยมเยียน และการส่งบัตรอวยพร										
13.	การใช้ภาษาสุภาพ										

การวิเคราะห์เนื้อหาด้ว้านวัฒนธรรมเชิงพฤติกรรม (ต่อ)

ข้อ	หัวข้อวัฒนธรรมเชิงพฤติกรรม	หนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษ(UNIT)												
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
14.	กิจกรรมสำหรับนักเรียนในช่วงวันหยุด และการประกอบกิจกรรมของวันอาทิตย์													
15.	การละเล่น และกิจกรรมสันทนาการต่างๆ													
16.	การแจ้งหมายกำหนดการ													
17.	การเชื้อเชิญ การตอบรับ และการปฏิเสธคำเชิญ													
18.	การเรียนในโรงเรียน และกิจกรรมของโรงเรียน													
19.	การสื่อสารด้วยการเขียน ภาษาเขียนและศิลปการเขียน													
20.	การเขียนและการส่งจดหมาย การสื่อสารทางจดหมายและโทรเลข													
21.	การให้ข้อมูลของตนเองและผู้อื่น การแนะนำตนเองต่อผู้อื่น และแนะนำผู้อื่นให้รู้จักกัน													
22.	กิจกรรมที่ทำภายในบ้าน													

การวิเคราะห์เนื้อหาด้ำนวัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์ผล

ข้อ	หัวข้อวัฒนธรรมเชิงผลสัมฤทธิ์	หนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษ(UNIT)												
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
1.	เพลง และดนตรี													
2.	วรรณกรรม รูปแบบการเขียน และผู้เขียนเด่นๆ													
3.	กีฬา และนักกีฬา													
4.	ศิลปะ													

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวพิมพ์พร พึ่งพระ
วันเดือนปีเกิด	17 กรกฎาคม 2521
สถานที่เกิด	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	71/68 หมู่4 ถ.ลำลูกกา อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี 12150
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จังหวัดสมุทรปราการ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2539	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จาก โรงเรียนสตรีวิทยา 2
พ.ศ. 2544	บธ.บ. (บริหารธุรกิจ) จาก มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
พ.ศ. 2554	ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

